וכל שאין ראוין לפתח אהל מועד אין חייבין עליו. מה שפירש רש"י שיש מפרשים משום דסתם קדשי בדק הבית בעלי מומין הן דהמתפיס ממימים לבדק הבית עובר בעשה וכתב שאי אפשר לו להעמידה כן במקומה בזמנים פרק חטאת ולא פי' מה היה קשה לו ובפרק פרת חטאת פי' דתנן בפרק פרת חטאת (זבחים דף קיב.) פרת חטאת ששחטה חוץ מגיתה וכן שעיר המשתלח ששחט בחוץ פטור משום דאין ראוין לבא אל מועד אלמא פרת חטאת אע"ג דתמימה היא כיון דאין סופה לבא אל פתח אהל מועד פטור הכי נמי בקדשי בדק הבית פטור ואפילו תמימים[מ]:

ולא אוציא פרת חטאת ושעיר המשתלח. רש"י לא גרים פרת חטאת דפרת חטאת לא אתיא כלל לפתח אהל מועד והדין עמו דאי משום דכתיב בה והזה אל נכח פני אהל מועד מדמה אם כן כי פריך בזבחים ושעיר המשתלח גלו ראוי אל פתח אהל מועד הוא ופריך מזאת הבריתא דקרי ליה ראוי אל פתח אהל מועד ומשני ליה כאן קודם הגרלה כאן לאחר הגרלה ואי בעית אימא כאן קודם וידוי וכו' ליפרוך מפרת חטאת ולא הוה מצי לשנויי כדמשני על כן נראה דלא גרס פרת חטאת בברייתא ודומק הוא דבברייתא גרסינן שהן ראוים וכו' עד יצאו אלו שאינן מיוחדין בלשון רבים ונריך לגרום שהוא ראוי יצא בלשון יחיד כיון דלא גרסינן אלא שעיר המשתלח ונראה לי לייסבו וכסי פירושו ולא אוציא פרת חטאת ואפילו אם תמצא לומר שאוציא נמי פרת חטאת כיון דאיכי לא אתיא פתח אהל מועד מכל מקום לא אוציא שעיר המשתלח ת"ל לה' והשתא ניחא דכי פריך בפרק פרת חטאת (זבחים דף קיג.) משעיר המשתלח לא פריך מפרת חטאת משום דבהאי ברייתא נמי אמ"ל דאמר דפרת חטאת אינה ראויה לפתח אהל מועד לה' לשעיר המשתלח דההוא ודאי ראוי לפתח אהל מועד הוא ולהכי לא פריך התם אלא משעיר המשתלח: **זריקת** דמים על המזבח. הקשה מורי קרובי הכהן ה"ר יהודה זצ"ל דבפרק השוחט המעלה (זבחים דף קז:) אמרינן דלא הוה צריך למיכתב זריקה בחוץ דאתיא לה שפיר מבייאיהו משחיטה והעלאת חוץ אלא לגוויי לך אקבלה דלא תיתי מבייאיהו ובבעלי מומין אמאי איצטריך למיכתב תיתי מבייאיהו וליכא למימר לגוויי אקבלה דלא תיתי דמהיכא תיתי אי משחיטה והעלאה איכא למיפרך מה להנך שכן חייבין עליהם בחוץ תאמר בקבלה ודנתי לפניו דאיכא למימר עוד הקשה לר' יוסי ברבי יוחנן דמחייב אף בקבלה בבעלי מומין אמאי איצטריך קרא להקטרה זריקה וקבלה ליתי כולהו מבייאיהו משחוטו ומקדים גם זה דנתי לפניו דאיכא למימר לגוויי אקמיצה דלא תיתי והא דמיבעי פ' כל הקרבנות (מנחות פה:) אי לוקח משום בעלי מומין בסולת שהתליע מצינו למימר דהיינו דווקא במקדים אבל קמיצה לא אי נמי הכיא לרבנן דר' יוסי בר' יהודה אי נמי י"ל דאי לא כתיב קרא לזריקה הוה מוקמינן חד לא תקריבו לזריקה ואידך לקבלה דהא אשחיטה ומקדים לא מיתוקה אלא באם אינו ענין ואזריקה וקבלה משמע שפיר טפי דלשון הקרבה הוי זריקה וקבלה כדאשכחן בפ"ק דזבחים (דף יג.) והקריבו זו קבלת הדם או אינו אלא זריקה ואם כן מקדים שוחט לא הוה נפקא לן ומבייאיהו נמי לא דמה להנך דעבודה ניתנו ולא שייכי בחולין תאמר בשחיטה דשייכא בחולין וגבי על החמץ הקשה בפרק תמיד נשחט (פסחים דף סג:) למה לי קרא לזריקה[א] תיתי מבייאיהו לגוויי אקבלה הא בלחו הכי קבלה לא אתיא משחיטה והקטרה כדפריש דמה להנך שכן חייבין בחוץ ודנתי לפניו מולן יוכיח שפטור בחוץ וחייב על החמץ כדאיתא בפרק תמיד נשחט (נ"ז שם) וכן הקשה בע"ז למה לי קרא לזריקה ניתי מבייאיהו לגוויי אקבלה לא איצטריך דאיכא למיפרך כדפריש וכן בזה דנתי לפניו דלא אייתר לן שוס קרא לזריקה אלא מדברי קבלה יליפינן לה מדכתיב בל אשיך נסכיהם מדם ועוד אפי' לפי דבריו איצטריך גלוויי אקבלה דלא תיתי דאי פרכת כדפרכינן איכא למימר שהשתחוה יוכיח שפטור בחוץ וחייב לע"ז מיהו האמת הוא דלא איצטריך קרא לגוויי אקבלה דלא תיתי דכיון דלא אשכחן קרא שעובדין בקבלה לע"ז אין לחייב עליה כדפרש"י בפרק ד' מיתות (דף ס:) אהא דפריך וליחשוב נמי זורק ופרש"י בשלמא מקבל ומוליך לא קשיא לן דכיון דלא אשכחן שעובדין לשם ע"ז בכך אף על גב דהוי כעין פנים פטור בשלא בדרכה על כן נראה כתירוץ הראשון עוד הקשה היכי קאמר התם דקבלה הוה אתיא מבייאיהו משחיטה והעלאה אי לא היה כתיב זריקה לגלויי עלה דלא תיתי והאיכא למיפרך מה להנך שחייבין[ט] (בע"ז ו) בבעלי מומין תאמר בקבלה דפטור לרבנן דרבי יוסי ב"ר יהודה ורליתי לומר מנסך יוכיח אי קרבן שומע אני[מ] אפילו קדשי בדק הבית שנקראו קרבן כענין שנא' [1]ונקרב את קרבן ה' ת"ל [2]ואל פתח אהל מועד לא הביאו [3]כל הראוי לפתח אהל מועד בחוץ כל שאינו ראוי לפתח אהל מועד אין חייבין עליו בחוץ אוציא אלו שאין ראוין לפתח אהל מועד ולא אוציא פרת חטאת ושעיר המשתלח שהוא ראוי לבוא אל פתח אהל מועד ת"ל לה' מי שמיוחדין לה' [3]יצאו אלו שאין מיוחדין לשם ולה' להוציא הוא ורמינהו [3]יצרה לקרבן אשה לה' אלו אישים [4]מנין שלא יקדישנו מחוסר זמן ת"ל קרבן לה' לרבות [ד]שעיר המשתלח אמר רבא התם מענינא דקרא והכא מענינא דקרא התם דאל פתח לרבות לה' להוציא הכא דאשה להוציא לה' לרבות טעמא דרבי רחמנא הא לא רבי הוה אמינא שעיר המשתלח קדוש במחוסר זמן והא [5]אין הגורל קובע אלא בראוי לשם אמר רב יוסף הא מני חנן המצרי היא דתניא [7]חנן המצרי אומר אפילו דם בכום מביא חבירו ומזווג לו אימר דשמעת ליה לחנן המצרי דלית ליה דחויין דלית ליה הגרלה מי שמעת ליה דילמא מייתי ומגריל אלא אמר רב יוסף הא מני רבי שמעון היא דתניא [8]מת אחד מהן מביא חבירו שלא בהגרלה דברי רבי שמעון רבינא אמר כגון שהומם וחיללו על אחר ומנא תימרא דפסיל ביה מומא דתניא [9]ואשה לא תתנו מהם אלו החלבים אין לי אלא כולן מקצתן מנין ת"ל מהם מזבח זו זריקת דמים לה' לרבות ישעיר המשתלח ואיצטריך למיכתב בעל מום ואיצטריך למיכתב מחוסר זמן דאי כתב רחמנא מחוסר זמן משום דלא מטי זמניה אבל בעל מום דמטי זמניה אימא לא ואי כתב רחמנא בעל מום משום דמאים אבל מחוסר זמן דלא מאים אימא לא צריכא רבא

אי קרבן שומע אני אפילו קדשי בדק הבית שנקראו קרבן כענין שנא' ונקרב את קרבן ה' ת"ל ואל פתח אהל מועד לא הביאו כל הראוי לפתח אהל מועד בחוץ כל שאינו ראוי לפתח אהל מועד אין חייבין עליו בחוץ אוציא אלו שאין ראוין לפתח אהל מועד ולא אוציא פרת חטאת ושעיר המשתלח שהוא ראוי לבוא אל פתח אהל מועד ת"ל לה' מי שמיוחדין לה' יצאו אלו שאין מיוחדין לשם ולה' להוציא הוא ורמינהו יצרה לקרבן אשה לה' אלו אישים מנין שלא יקדישנו מחוסר זמן ת"ל קרבן לה' לרבות שעיר המשתלח אמר רבא התם מענינא דקרא והכא מענינא דקרא התם דאל פתח לרבות לה' להוציא הכא דאשה להוציא לה' לרבות טעמא דרבי רחמנא הא לא רבי הוה אמינא שעיר המשתלח קדוש במחוסר זמן והא אין הגורל קובע אלא בראוי לשם אמר רב יוסף הא מני חנן המצרי היא דתניא חנן המצרי אומר אפילו דם בכום מביא חבירו ומזווג לו אימר דשמעת ליה לחנן המצרי דלית ליה דחויין דלית ליה הגרלה מי שמעת ליה דילמא מייתי ומגריל אלא אמר רב יוסף הא מני רבי שמעון היא דתניא מת אחד מהן מביא חבירו שלא בהגרלה דברי רבי שמעון רבינא אמר כגון שהומם וחיללו על אחר ומנא תימרא דפסיל ביה מומא דתניא ואשה לא תתנו מהם אלו החלבים אין לי אלא כולן מקצתן מנין ת"ל מהם מזבח זו זריקת דמים לה' לרבות שעיר המשתלח ואיצטריך למיכתב בעל מום ואיצטריך למיכתב מחוסר זמן דאי כתב רחמנא מחוסר זמן משום דלא מטי זמניה אבל בעל מום דמטי זמניה אימא לא ואי כתב רחמנא בעל מום משום דמאים אבל מחוסר זמן דלא מאים אימא לא צריכא

שיהא הדם דחוי בשביל חבירו שמא לומר שיפך הדם כדקאמר רבי יהודה במתני' מת המשתלח שיפך הדם: **דילמא מייתי ומגריל.** וירעה אותו שיפוח עליו גורל של שם ויתכפר בדם של ראשון ונעולם שנים צריך להביא ומגריל ואכתי פשיטא דמחוסר זמן לא דאין גורל קובע אלא בראוי לשם: **רבינא אמר.** כי איצטריך קרא דמחוסר זמן כגון שהומם המשתלח משהגריל עליו וחיללו על אחר וזה אין צריך להגריל שהרי מכח הראשון בא: **ואשה לא תתנו וגו'.** בבעלי מומין כתיב: **מקצתן.** כזית מהן: רבא

אלא בראוי לשם. דכי מייתי ומגריל לא ידע אהי מייתיו לא קליב גורל של שם, הלכך בעל כרחך תרוייהו בענין תמימים (תמורה ה:). **אפילו דם.** שעיר הנעשה בפנים, בכוס. ומת המשתלח לא נדחה הדם, אלא מביא שעיר אחר ומזווג לו וכשר הדם למתנותיו חוץ שבמלח, ולשון אפילו דנקט משום דשלא המלוגות בדבר, איכא למאן דאמר אפילו בעלי חיים נדחים, דקתני ואם משהגריל עם אחד מהן יביא שנים ויגריל עליהם כבתחילה והשאר יתמה, ואיכא למ"ד מביא חבירו אלא בהגרלה, דבעלי חיים אין נדחין והגרלה לא מעכבת, אבל דם כבוס ומת המשתלח ישפך הדם, דשמוטין נדחין ואין מחזירין ונרחין, ותתא תנן המלרי למימר אפילו דם כבוס מווג לו אחר (זבחים לד:) ולא אמרינן הואיל ונדחה הדם במיתת חבירו ישפך ויביא שנים ויגריל עליהן ויתכפר בהן (שם עד. וכעי"ז מנחות נט:). **מת אחד מהן.** לאחר הגרלה, דאי אפשר עוד להגריל אלא אם כן יביא שנים אחרים ויגך אחד לאיבוד, מביא אחד מן השוק תחת זה שמת ויהא חבירו של זה העומד ואין צריך להגריל (לעיל ח.). **לה' לרבות שעיר המשתלח.** שהמקדישו בעל מום לוקח משום לא תקדישו (תמורה ה:).

אבל בעל מום דמטא זימניה אימא לא. ואי"מ אפילו לא כתב בעל מום הוה אמינא דאפילו דם בכוס ומת המשתלח יקדיש בדם, דשמוטין נדחין ואין מחזירין ונרחין, ותתא תנן המלרי למימר אפילו דם בכוס מווג לו אחר, דאי אפשר עוד להגריל אלא אם כן יביא שנים אחרים ויגך אחד לאיבוד, מביא אחד מן השוק תחת זה שמת ויהא חבירו של זה העומד ואין צריך להגריל (לעיל ח.). **לה' לרבות שעיר המשתלח.** שהמקדישו בעל מום לוקח משום לא תקדישו (תמורה ה:).

עין משפט נר מצוה

ט א מיי' פי"ט מהל' מעשה הקרבנות הלכה ו:
י ב מיי' שם פי"ט הל' ז:
יא ג מיי' פי"ג מהלכות איסורי מזבח הל' ח והל' י סמג עשין קנח:
יב ד מיי' פי"ט מהל' עבודת יום"כ הל' ח:
יג ה מיי' פי"ח מהל' איסורי מזבח הל' ד:
יד ו מיי' פי"ב מהל' עבודת יום"כ הל' ח:

רבינו חננאל

שומע אני אפי' קדשי בדק הבית. פירי' כגון בהמה טמאה וכיוצא בה שאין ראויין למזבח. כדכתיב ונקרב את קרבן ה' איש אשר מצא כלי זהב וגו'. הנה נקרא קרבן, דברים שאינן ראויין למזבח. ת"ל ואל פתח אהל מועד לא הביאו, בענין דבר הראוי לפתח אהל מועד וליבא. פרה אדומה ושעיר המשתלח מנין שאין חייבין עליהן משום שוחט חוץ. ת"ל לה', מי שמיוחדים לה', יצאו אילו שאין מיוחדין לה', אלא פרה למי נדה ושעיר לעזאזל. ואקשינן ולה' להוציא שעיר המשתלח אתא, והכתיב ומיום השמיני והלאה ירצה לקרבן אשה לה', אשה אילו אישים. מנין שאינן קדש. ת"ל קרבן לה' לרבות שעיר המשתלח. דלא קבע ליה במחוסר זמן שהוא פחות מח' ימים. ומשני רבא הכל לפי עניין הכתוב דרישתו, התם דאל פתח לרבות כל בהמה כשרה, בא לה' להוציא, דאילו לא בא להוציא אלא לרבות, הרי כבר נתרבת כל בהמה טהורה, הוה ליה לקרא לשתוק, ואנא ידענא דהכל במשמע, למה בא, להוציא. הכא דמשמע קרבן להוציא שעיר המשתלח שאינו קרבן, הייתי אומר קדוש במחוסר זמן, בא לה' לרבותו שלא יהיה קדוש במחוסר זמן. ואקשינן ולמה הוצרך לומר לרבות שעיר המשתלח שאינו קדוש במחוסר זמן, והא בעי הגרלה ואין הגורל קובע אלא בראוי לשם, דלא ידענן באיזה מהן יעלה הגורל לה'. ואוקימנא להא מתניתא לה' שמענן דלית ליה הגרלה לעכבר, דתני מת אחד מהן מביא חבירו שלא בהגרלה דברי ר' שמעון. רבא אמר אפי' תימא דברי הכל, וכגון שהגריל על השעירים הללו, והשעיר שעלה עליו הגורל לעזאזל נפל בו מום, וחיללו על שעיר שהוא פחות מבן שמונה ימים, סד"א לידקוד קמ"ל דלא קדוש. והמום נמי שפוסל בשעיר המשתלח, גמר לה מדכתיב ואשה לא תתנו מהם על המזבח לה', ופשוטה היא.

תוס' ישנים

ולא אוציא פרת חטאת ושעיר המשתלח בו'. פרת חטאת לא נרגיש דדפי' רש"י, דהא פרת חטאת ממעטא מלא פתח אהל מועד. **יצאו אלו שאין מיוחדין לה'.** וא"ת למה לי למעוטי שעיר המשתלח (קודס) [אחר] וידוי בפרק בתרא דזבחים מדלגינו לאוי לפתח אהל מועד תיפוק לי דממעטינן שפיר מלה. וי"ל דאל פתח אהל מועד עיקרו בא מעוט [פרט] חטאת. לי נמי לא הוה ממעטינן ליה נמי קודס הגרלה מאל פתח אהל מועד לי לאו דאכתמן דממעטינן אלה.

מסורת הש"ס

ח) תמורה ו: זבחים קיג.; ט) תמורה ו: יב., ג) [תמורה ו: מולין יח:], ד) זבחים לד: עד. תמורה ו:, ה) נעיל מ., ו) תמורה ו: ע"ש, ז) [אחרי פרשה ה], ח) [וע"ש תוס' זבחים דף קיג: ד"ה יפלו], ט) רש"ל מוחק זה.

תורה אור השלם

1. וְנִקְרַב אֶת קָרְבַּן יְיָ אִישׁ אֲשֶׁר מְצָא כְלִי זָהָב אֲצַעֲדָה וְצָמִיד טַבַּעַת עָגִיל וְכוּמָז לְכַפֵּר עַל נַפְשֹׁתֵינוּ לִפְנֵי יְיָ: במדבר לא נ
2. וְאֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא הֱבִיאוּ לְהַקְרִיב קָרְבָּן לְיְיָ לִפְנֵי מִשְׁכַּן יְיָ דָּם יֵחָשֵׁב לָאִישׁ הַהוּא דָּם שָׁפָךְ וְנִכְרַת הָאִישׁ הַהוּא מִקִּרְבּ עַמּוֹ: ויקרא יז ד
3. שׁוֹר אוֹ כֶשֶׂב אוֹ עֵז כִּי יִוָּלֵד וְהָיָה שִׁבְעַת יָמִים תַּחַת אִמּוֹ וּמִיּוֹם הַשְּׁמִינִי וָהָלְאָה יֵרָצֶה לְקָרְבַּן אִשֶּׁה לַיְיָ: ויקרא כב כז
4. עֹרֶת אוֹ שָׁבוּר אוֹ חָרוּץ אוֹ יַבֶּלֶת אוֹ גָרָב אוֹ יַלֶּפֶת לֹא תַקְרִיבוּ אֵלֶּה לַיְיָ וְאִשֶּׁה לֹא תִתְּנוּ מֵהֶם עַל הַמִּזְבֵּחַ לַיְיָ: ויקרא כב כב

גליון הש"ם

גמ' מנין **שלא יקדישנו** מחוסר זמן. עיין זבחים דף קיד ע"ב תוס' ד"ה היתר ממה: **רש"י** ד"ה **ולא אוציא** וכו' להגריל ולהתודות עליו. עיין תוס' יומא ל"ס ד"ה על שלא הגריל ובתמורה דף ו ע"ב תוס' ד"ה ולא אוציא:

מוסף תוספות

א. [ד]מתרביא במכילתא מדם. רש"י פסחים סג: ד"ה המקטיר.

מוסף רש"י

אי קרבן שומע אני כו'. קרבן דכתיב בשחוטי חוץ לקקריב קרבן וגו' דרש ליה בתו"ר על הקרבן חייב ואינו חייב על המולין בפנים, אי קרבן לאו לחיי מאי אלא לחייב על קדשי בדק הבית שנתנן בחוץ, שלף הן נקרבו קרבן, בענין שנאמר ונקרב את קרבן ה' אין אחר אלא כלי זהב ומיד, ואין זה אלא לנדק הבית (זבחים קיג.) דהייני למנלאכת המשכן (תמורה ה:). **שאינו ראוי לפתח אהל מועד.** כגון קדשי בדק הבית שאינם ראויין לבא לפתח אהל מועד, שהרי בעלי מומין הן דאמרן המתפיס ממימים לבדק הבית עובר בלא תעשה (שם. וכעי"ז שם יג.). **ולא אוציא פרת חטאת.** פרה אדומה, שאם שחטה בחוץ שלא במצוותה, שלא ע"ג מערכתה, שיתמיד כרת, וכן שעיר המשתלח אם שחטו בחוץ יתמיד כרת, שהרי תמימין הן, דבפרה כתיב אשר אין בה מום, ושעיר מרבינן ליה שלא יהא בו מום (שם) דרשוי הוא שהוא תמים דבענין שיהא ראוי לשם לשם דלא דעינן הי מתמתי לשם חטאת, זה שמעתי, ולפי סוגיא של שמועה זו משמע דקרי ליה ראוי ועמדי לינגם משום הגרלה וידוי (זבחים קיג.). **ת"ל לה'.** להקריב קרבן לה', המיומד לה' להוציא שעיר המשתלח שאינו מיוחד לה' (שם). **אין הגורל קובע**

מי קרבן שומע אני וכו'. דיש"ל דברייתא בתורת כהנים (ט) הכי איתא יכול השוחט חולין בפנים יהא מייב ודין הוא וכו' ת"ל קרבן על הקרבן הוא חייב ואינו חייב על המולין אי קרבן שומע אני וכו' כלומר אי אינו אומר קרבן להוציא את המולין בפנים אלא להביא קדשי בדק הבית ששחטן בחוץ שיהא חייב שהרי אף הם נקראו קרבן כענין שנאמר ונקרב את קרבן ה' אין אחר אלא מלא ודאי בדק הבית הוא: **הראוי לפתח וגו'.** וקדשי בדק הבית לא היו עתידים לבא לפתח אהל מועד ואני שמעתי שאינן ראוין לפתח אהל מועד שסתם קדשי בדק הבית בעלי מומין הן דאמר מר (תמורה דף ז:) המתפיס ממימים לבדק הבית עובר בעשה וא"א להעמידה כן במקומה בסמ' זבחים: **ולא אוציא פרת חטאת.** לא גרסינן שאף היא אינה ראויה לבא לאהל מועד אלא ולא אוציא שעיר המשתלח דמה לאו אישים: **אלו אישים.** אלא יתן מהן על אש של מערכה: **מנין שלא יקדישנו מחוסר זמן ת"ל קרבן.** ומשעת הקדשו קרוי קרבן: **הפס דאל פתח לרבות.** שעיר המשתלח דלא ממעטו מאל פתח שהרי ראוי לבא אל פתח: **לה' להוציא.** אתא דאיתו לרבות הא לאיטעריך וכי אתא להוציא אתא ולמדרש מי שמיוחדין לשם יצא זה שאינו מיוחד: **הכא דאשה משמע להוציא.** שעיר המשתלח שהרי אינו עולה לאישים: **לה' לרבות.** אתא ולמדרש לה' כל דלה': **והא אין הגורל קובע.** לשם אלא אם הראוי לשם וכיון דלא ידע על איזה מהן יעלה הגורל לשם א"א להיות אחד מהן מחוסר זמן: **חנן המצרי היא.** דלית ליה הגרלה משהגריל ומת אחד מהן הלכך כשמת שעיר המשתלח ומביא אחר אלא בהגרלה סולכך ללמד מן המקרא שלא יביא מחוסר זמן: **אפי' דם.** של שעיר הפנימי בכוס שכבר נשחט ומת המשתלח מביא חבירו מן השוק: **ומוזג.** לדם ומשלחו: **דלית ליה דחויין.** דלית ליה הגרלה משהגריל ומת אחד מהן הלכך כשמת שעיר המשתלח ומביא אחר אלא בהגרלה סולכך ללמד מן המקרא שלא יביא מחוסר זמן: **אפי' דם.** שלא יעלה הגורל לשם אלא בראוי לשם. דכי מייתי ומגריל לא ידע אהי מייתיו לא קליב גורל של שם, הלכך בעל כרחך תרוייהו בענין תמימים (תמורה ה:). **אפילו דם.** שעיר הנעשה בפנים, בכוס. ומת המשתלח לא נדחה הדם, אלא מביא שעיר אחר ומזווג לו וכשר הדם למתנותיו חוץ שבמלח, ולשון אפילו דנקט משום דשלא המלוגות בדבר, איכא למאן דאמר אפילו בעלי חיים נדחים, דקתני ואם משהגריל עם אחד מהן יביא שנים ויגריל עליהם כבתחילה והשאר יתמה, ואיכא למ"ד מביא חבירו אלא בהגרלה, דבעלי חיים אין נדחין והגרלה לא מעכבת, אבל דם כבוס ומת המשתלח יקדיש בדם, דשמוטין נדחין ואין מחזירין ונרחין, ותתא תנן המלרי למימר אפילו דם בכוס מווג לו אחר (זבחים לד:) ולא אמרינן הואיל ונדחה הדם במיתת חבירו ישפך ויביא שנים ויגריל עליהן ויתכפר בהן (שם עד. וכעי"ז מנחות נט:). **מת אחד מהן.** לאחר הגרלה, דאי אפשר עוד להגריל אלא אם כן יביא שנים אחרים ויגך אחד לאיבוד, מביא אחד מן השוק תחת זה שמת ויהא חבירו של זה העומד ואין צריך להגריל (לעיל ח.). **לה' לרבות שעיר המשתלח.** שהמקדישו בעל מום לוקח משום לא תקדישו (תמורה ה:).

אי קרבן שומע אני וכו'. דיש"ל דברייתא בתורת כהנים (ט) הכי איתא יכול השוחט חולין בפנים יהא מייב ודין הוא וכו' ת"ל קרבן על הקרבן הוא חייב ואינו חייב על המולין אי קרבן שומע אני וכו' כלומר אי אינו אומר קרבן להוציא את המולין בפנים אלא להביא קדשי בדק הבית ששחטן בחוץ שיהא חייב שהרי אף הם נקראו קרבן כענין שנאמר ונקרב את קרבן ה' אין אחר אלא מלא ודאי בדק הבית הוא: **הראוי לפתח וגו'.** וקדשי בדק הבית לא היו עתידים לבא לפתח אהל מועד ואני שמעתי שאינן ראוין לפתח אהל מועד שסתם קדשי בדק הבית בעלי מומין הן דאמר מר (תמורה דף ז:) המתפיס ממימים לבדק הבית עובר בעשה וא"א להעמידה כן במקומה בסמ' זבחים: **ולא אוציא פרת חטאת.** לא גרסינן שאף היא אינה ראויה לבא לאהל מועד אלא ולא אוציא שעיר המשתלח דמה לאו אישים: **אלו אישים.** אלא יתן מהן על אש של מערכה: **מנין שלא יקדישנו מחוסר זמן ת"ל קרבן.** ומשעת הקדשו קרוי קרבן: **הפס דאל פתח לרבות.** שעיר המשתלח דלא ממעטו מאל פתח שהרי ראוי לבא אל פתח: **לה' להוציא.** אתא דאיתו לרבות הא לאיטעריך וכי אתא להוציא אתא ולמדרש מי שמיוחדין לשם יצא זה שאינו מיוחד: **הכא דאשה משמע להוציא.** שעיר המשתלח שהרי אינו עולה לאישים: **לה' לרבות.** אתא ולמדרש לה' כל דלה': **והא אין הגורל קובע.** לשם אלא אם הראוי לשם וכיון דלא ידע על איזה מהן יעלה הגורל לשם א"א להיות אחד מהן מחוסר זמן: **חנן המצרי היא.** דלית ליה הגרלה משהגריל ומת אחד מהן הלכך כשמת שעיר המשתלח ומביא אחר אלא בהגרלה סולכך ללמד מן המקרא שלא יביא מחוסר זמן: **אפי' דם.** של שעיר הפנימי בכוס שכבר נשחט ומת המשתלח מביא חבירו מן השוק: **ומוזג.** לדם ומשלחו: **דלית ליה דחויין.** דלית ליה הגרלה משהגריל ומת אחד מהן הלכך כשמת שעיר המשתלח ומביא אחר אלא בהגרלה סולכך ללמד מן המקרא שלא יביא מחוסר זמן: **אפי' דם.** שלא יעלה הגורל לשם אלא בראוי לשם. דכי מייתי ומגריל לא ידע אהי מייתיו לא קליב גורל של שם, הלכך בעל כרחך תרוייהו בענין תמימים (תמורה ה:). **אפילו דם.** שעיר הנעשה בפנים, בכוס. ומת המשתלח לא נדחה הדם, אלא מביא שעיר אחר ומזווג לו וכשר הדם למתנותיו חוץ שבמלח, ולשון אפילו דנקט משום דשלא המלוגות בדבר, איכא למאן דאמר אפילו בעלי חיים נדחים, דקתני ואם משהגריל עם אחד מהן יביא שנים ויגריל עליהם כבתחילה והשאר יתמה, ואיכא למ"ד מביא חבירו אלא בהגרלה, דבעלי חיים אין נדחין והגרלה לא מעכבת, אבל דם כבוס ומת המשתלח יקדיש בדם, דשמוטין נדחין ואין מחזירין ונרחין, ותתא תנן המלרי למימר אפילו דם בכוס מווג לו אחר (זבחים לד:) ולא אמרינן הואיל ונדחה הדם במיתת חבירו ישפך ויביא שנים ויגריל עליהן ויתכפר בהן (שם עד. וכעי"ז מנחות נט:). **מת אחד מהן.** לאחר הגרלה, דאי אפשר עוד להגריל אלא אם כן יביא שנים אחרים ויגך אחד לאיבוד, מביא אחד מן השוק תחת זה שמת ויהא חבירו של זה העומד ואין צריך להגריל (לעיל ח.). **לה' לרבות שעיר המשתלח.** שהמקדישו בעל מום לוקח משום לא תקדישו (תמורה ה:).

רבא אמר. מתוסר זמן דאיצטריך קרא לשעיר המשתלח כגון שהיה לו למי שמוכרן ליבור חולה בתוך ביתו שמותר לחלל עליו יום הכפורים ושחט את אמו של שעיר שנעשה מתוסר זמן משוס אותו ואת בנו לאחר שהגריל עליו: **מי אסיר.** להוליכו לצוק משוס אותו ואת בנו: **אין נדחין.** אם אירעה להם שעת פסול עדיין יכולין להתקן כשיזדווג לו אחר ולא אמרי' הואיל ונדחה ילחה אלא בשאוטיון כגון מת המשתלח יפסך הדם: **הא על ידי תערובת ילו.** כרבי אליעזר: **איברים.** של עולה תמימה שנתערבו בהן איברי בעלת מום אחת: **אם קרב הראשון של אחד מהן.** קודם שהרגישו בדבר: **יקריבו כל הראשון כולן.** ותולין האיסור באותו שקרב בכר ותלינן לקולא דהואיל ונתערבו אין כאן ספק איסור דאורייתא למיזל לחומרא דלא אזהירה תורה עליהן אלא בשהן בעצמן שנאמר בהם כי משחתם בהם מום בם כי אינם בעייניהו: **מנם בהם.** מדמלי למיכתב בם וכתב בהם: **בעידנא דאיתחזאי קמייתא לא איתחזאי בתרייתא.** אבל אם לא איתחזי קמא עד דאיתחזי בתרא שאף על פי שהגריל עליו אינו ראוי לישחט עד לאחר מתן דם הפר ובמתן כך מת תכילו והציאו שניס והגרילו עליהן וכשהגיע זמן שחיטת השעיר כבר זה האחרון עומד: **אלא רבי יוסי דפסח.** דהא הכא לא איתחזאי קמא עד דאתחזאי בתרא שהרי אין זמן שחיטת פסח אלא לאחר חצות וקודם לכן אבל דאשון והופרש שני ונמצא רשאון. הכי אמרינן דהכא אין בהן קדושת הגוף ואין הרי שניהן עומדין איזה מהן שירצה יקרב דברי חכמים רבי יוסי אומר מצוה בראשון ואם

[א]רבא אמר כגון שהיה לו חולה בתוך ביתו ושחט אמו ביום הכפורים וכי האי גוונא מי אסיר [1]לא תשחטו אמר רחמנא והא לאו שחיטה היא הא אמרי במערבא [2]דחייתו לצוק זו היא שחיטתו: אם של שם מת זה שעלה עליו וכו': אמר רב [ב]שני שבזוג ראשון יקרב שני שבזוג שני ירעה רבי יוחנן אמר [ג]שני שבזוג ראשון ירעה שני שבזוג שני יקרב במאי קא מיפלגי [ג]רב סבר [ד]בעלי חיים אינן נידחין ורבי יוחנן סבר בעלי חיים נידחין מאי טעמא דרב דיליף ממחוסר זמן מחוסר זמן לאו אע"ג דהשתא לא חזי כי הדר מיחזי שפיר דמי הכא נמי לא שנא [ה]מי דמי התם לא איתחזי כלל הכא נראה ונדחה אלא היינו טעמא דרב דיליף מבעל מום עובר בעל מום עובר לאו אע"ג דלא חזי השתא כי הדר מיחזי שפיר דמי הכא נמי לא שנא והתם מנא לן דכתיב [2]כי משחתם בהם מום בם מום בם הוא דלא ירצו הא עבר מומן ירצו ור' יוחנן מיעט רחמנא בהם הם הוא דכי עבר מומן ירצו הא כל דחויין הואיל ונדחו נדחו ורב ההוא בהם בעינייהו הוא דלא מירצו [ו]הא ע"י תערובות מירצו כדתנן [ז]איברים תמימים באיברים בעלי מומין ר"א אומר אם קרב הראש של אחד מהן יקריבו כל הראשין כולן כרעיו של אחד מהן יקריבו כל הכרעיים כולן וחכ"א [ח]אפילו קרבו כולן חוץ מאחד מהן יצא לבית השריפה ואידך נפקא ליה מבם בהם ואידך בם בהם לא דריש ולרב נהי נמי דבעלי חיים אינן נדחין אי בעי האי נקריב אי בעי האי נקריב אמר רבא רב סבר לה כרבי יוסי דאמר [ט]מצוה בראשון הי רבי יוסי אי נימא רבי יוסי דקופות דתנן [י]שלש קופות של שלש סאין שבהן תורמין את הלשכה וכתוב עליהן אלף בית גימל ותניא אמר רבי יוסי למה כתוב עליהן אלף בית גימל לידע איזה מהן נתרמה ראשון להביא הימנה ראשון שמצוה בראשון דילמא שאני התם דבעידנא דאתחזי קמייתא לא אתחזי בתרייתא אלא רבי יוסי דפסח [יא](דתנן) [יב]המפריש פסחו ואבד והפריש אחר תחתיו ואחר כך נמצא הראשון והרי שניהן עומדין איזה מהן שירצה יקרב דברי חכמים רבי יוסי אומר מצוה בראשון ואם

ולא היירא ליה דהא בעיא היא כפ' כל הקרבנות (מנחות דף פז.) אי לקי משום בעל מום על יין הפסול לנסכים ועלתה בתיקו מיהו יש לומר מנסך מים יוכיח דמייב בחוץ אף על גב דלא אשכחן שילקה עליהם משום בעל מום ולי הוקשה דמיהו קאמר דאתיא מבייהו משמיטת חוץ ומהבעלה וממנסך ניפרוק שמיידן בע"ז ויש לומר דלאו דוקא נקט לגלויי אקבלה דלא מיתי דלקבלה לא איצטריך אלא לגלויי אקמילה דלא מיתי דבקמילה ליכא למיפרך כדפרכינן דהא מייבין עליה בע"ז כמו שחייבין על השחיטה דקמילה דמנחה במקום שחיטה דזבח לכל מילי ול"ת בקמילה נמי איכא למיפרך מה להנך שכן חייבין על החמץ תאמר בקמילה כדמשמע בפ' תמיד נשחט (פסחים דף פג.) יש לומר מנסך יוכיח דפטור על החמץ ומייב בחוץ ול"ת כיון דסוף סוף לא אתיא מבייהו אלא אם כן נימא מנסך יוכיח מאי אצטריך למימר מיתי מבייהו אי ממנסך לחודיה אתו דליכא למיפרך מידי י"ל איכא למיפרך מה למנסך שכן קבע לו רשאו של מזבח תאמר בקמילה ותאמר בזריקה שעומד על הרצפה וזורק דמים למטה ממזבח הסיקרא: **דחייתו לצוק זו היא שחיטתו.** הקשה הרב רבי משה מפונטייז"ל דבפרק אותו ואת בנו (חולין דף פח.): [ט]תנן השוחט עגלה ערופה ושור הנסקל וכו' חייב ור"ש פוטר פירוש דה"ל שחיטה שאינה רשוייה ופריך בגמרא [שם דף פט.] והתנן נמצא השוחט ותרעה בעדר עגלה לא מיתסרא מחייס [א] ואמאי אלמא לא מיתסרא מחייס ואמאי פוטר ר' שמעון ומשום הכי קאמר עלה עגלה ערופה אינה משנה ואמאי לא קאמר דשוחט דמתניתין היינו עורף ורבי שמעון פוטר משום דלא חזיא לאכילה וחייב לרבנן דעריפתה זו היא שחיטתה כדאמרי' הכא דחייבו לגוף זו היא שחיטתו (דף ע:) ובפרק חטאת העוף בזבחים (דף ע:) אמרינן דעריפה מטהרת מידי נבילה ותירץ ר"ת דלא הוה ליה למימני השוחט אלא העורף [ב] ודוחק הוא דדילמא תנא שוחט משום פרת חטאת ושור הנסקל דמיתנו בהדה כדאשכחן ריש פרק השוחט (חולין דף כט.) דקאמר סיפא דקדשים [ג] דקאמר מינן דבעי לה מיניה מאי נבילה [ד]ומאי [ה]דמי [ו]אמר ליה אי איתחזאי בכלל הכא נראה ונדחה הוא. ואפילו לרבי יוחנן דסבירא ליה בפרק קמא דקידושין (דף ז:) ובפ"ק דזבחים (דף יב.) דיחוי מעיקרא הוי דיחוי ואפילו בבעלי חיים אינו אם שהפפין חלבים הקדש חזיה ולקחה והקדיש חלבים אלה קדושה ואינה קריבה [ז] ולא דמי למחוסר זמן דהתם משעה שהקדישה היתה דחויה ואף על גב דגבי מחוסר זמן נמי אמרינן לילה לקדושה [1] יום להרצאה אלמא אף ע"ג דבעידנא דאקדשיה לא חזיא להקרבה אפ"ה כי חזי למחר מקריב ליה ולא אמר דיחוי מעיקרו הוא וכן כל קרבן שהקדישו ביום ועבר עליה לילה אחת שלא הקריבו הוי לא לקרביה דהוה ליה נראה ונדחה ואין נתרצ לילה לאו מחוסר זמן ולא חשיב נדחה דהא הכא חשיב נדחה אע"ג דהכל חזי ביומיה וי"ל כיון שאינו מחוסר מעשה בגופו [ד] לא חשיב נדחה ועוד דלילה לא חזיא להקרבת שום קרבנות אבל הכא שאינה אחרים ולהגריל עליהם דהוי כמחוסר מעשה ועוד דהוא זמן הקרבה ואפ"ה לא מלי לאקרויה הלכך חשיב דיחוי: **הא** על ידי תערובת מרצו כדתנן בו'. וסבירא ליה כרבי אליעזר א"נ אפילו כרבנן [ח] אע"ג דפליגי עליה רבנן התם בבריתא [ט] רבנן דמתני' שרו מדאורייתא [י] כדמשמע לישנא דמתניתין דלא אסרו אלא אבר הנשאר אבל אותם שקרבו ועלו למערכה לא ירדו [יא] ומדרבנן הוא דאסרי לכתתילה כדמשמע לישנא דמתניתין אפי' קרבו כולם חוץ מאחד מהם יצא לבית השריפה: **ואידך נפקא ליה מבם בהם.** והשתא איכא שלשה דרשות הא עבר מומם ילו ואידך הא כל דחויין הואיל ונדחו ילחו ואידך הא על ידי תערובת מירצו והא דלא מייתי התם בפ' התערובת (זבחים דף ע:) דרשא דרבי [ט] (יוחנן) משום דלא בעי לאתויי אלא הנך שתי דרשות דאפי' רב מודה בהו והא דמשמע התם דדרשא [י] דר' יוחנן מה"א דבהם אין לחוש בזה דלא נחת גמרא לדקדק בזה [יא]: ואם

מסורת הש"ס

א) [מתורה כב.], ב) [מתורה כג.], ג) [זבחים נט. עג.] [פסחים עג: לח. קידושין ז: זבחים יב. כריתות כח. תמורה כו:], ד) [ע' תוס' זבחים עד. ד"ה רב דאמר וכו'], ה) זבחים עז:], ו) [תמורה כד.], ז) מגילה כא: [לעיל סב. סקלים פ"ג מ"ב], ח) [ל"ל דתמיא], ט) לעיל סב., י) דף נג., כ) [ל"ל בהמה מיה וכו'], ל) [ל"ל אליעזר], מ) גי' רש"ל דר"ש.

גליון הש"ס

גמ' מי דמי התם לא איתחזי. בתוס' תמורה דף כו ע"ב ד"ה שמע הגרסת כאן ואיתך התם: **תוס'** ד"ה דחייתו וכו'. תנן חשוחט פרת חטאת ושור הנסקל ועגלה ערופה כל"ל:

מוסף רש"י

רב סבר בעלי חיים אינן נידחין. ואין דיחוי אלא בדם או בבעלים כגון שעיר של שם שנשחט וקודם זריקת דמו מת המשתלח יפסך הדם, אבל כל זמן שהקרבן חי אינו נפסל משום דיחוי (פסחים עג.) ולא נדחה הראשון בשיתת שני אלא יקרב ושני שבזוג שני ירעה (תמורה כג.). **ור' יוחנן סבר בעלי חיים נידחין.** אם נדמו ילחו לעולם (קדושין ז:) ונדחה שני שבזוג ראשון כשמת אחיהו ונכשהו מתכפר בשני שבזוג שני (תמורה כב.). **תורמין.** כהנים, **את הלשכה.** נוטלין לקנות מהן קרבנות צבור לכל השנה (מגילה כא:) שהשליחו לתוכה שקלים שהביאו בגלל וממנלין המזבלין מהן אלא קופות לתרומה לקנות מהן קרבנות צבור תמידין ומוספין (לעיל סב.). **דבעידנא דאתחזי קמייתא.** קופה קמייתא לתקיע מענה, **לא אתחזי בתרייתא.** שהראשונה נרמית לתקרבה משנתרמה, אבל שעיר של זוג ראשון לא נרמה לעלות עד שנעמדו כל מתנת הדמים וכשנעמדו נרמה אחרון ראשון (לעיל סב.). **ואחר כך נמצא הראשון.** אי קודם חצות דאקרבינה עשר אי אחר חצות וקא אמר ר' יוסי מצוה בראשון ואע"פ שהופרש השני קודם חצות וכי מטי חצות תרוייהו אימתו כי הדדי דהא כל כמה דלא מטי זמן שחיטת הפסח לא איתחי קמא (שם).

מוסף תוספות

א. וכי שחטה מותרת. רש"י חולין פב. ד"ה ותרעה. **ב.** דקתני במשנה השוחט פרת חטאת ושור הנסקל ועגלה ערופה אלמא איירי בששחט העגלה כמו באחריני. תוס' הש"ס. **ג.** גבי רוב אחד בעוף ורוב ומוקים לה בעוף קדשים. שם. **ד.** ה"נ תנא השוחט משום דבעי למיתני פרת חטאת ושור הנסקל. שם. **ה.** הואיל ובתחלת הקדישה לא נראית לקרב, שלא קידשה אלא חציה. רש"י קידושין ז. ד"ה ואינה. **ז.** ראוי להקדישו ואע"ג דלא חזי לילה להקרבה. רש"י זבחים יב. ד"ה לקדושה. **ח.** דעומד ליראות מאליו. תוס' הש"ס. **ח.** דאפי' רבנן מודו דמדאורייתא ע"י תערובת ירצו, והאי דקאמרי (כולן) יצא(ו)

מז א ב מיי' פ"ה מהל' עבודת יום"כ הל' יח:
מז ג מיי' שם שם הל' טו:
יז ד מיי' פט"ו מהל' מעשה הקרבנות הל' ד ופ"ו מהל' פסולי המוקדשין הלכה ח:
יח ה מיי' פ"ו מהל' פסולי המוקדשין הל' כח:

תורה אור השלם

1. וְשׁוֹר אוֹ שֶׂה אֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ לֹא תִשְׁחָטוּ בְּיוֹם אֶחָד: ויקרא כב כח
2. וּמִיָּד בֶּן נֵכָר לֹא תַקְרִיבוּ אֶת לֶחֶם אֱלֹהֵיכֶם מִכָּל אֵלֶּה כִּי מַשְׁחִתָם בָּהֶם מוּם בָּם לֹא יֵרָצוּ לָכֶם: ויקרא כב כה

רבינו חננאל

רבינא אמ' פחות מכן שמונת ימים לא איצטריך קרא, דהא פשיטא היא דלא קדוש, כי איצטריך קרא כגון שהיה לו חולה מסוכן ושחט לו שעירה ביום הכפורים, ויש לו בן ראוי לקרבן לאותה השעירה, והיה מזומן עם שעיר אחר והגריל עליהן מקודם שתישחט אמו ועלה עליו הגורל לעזאזל, והוא אסור לשחטו ביום אחד עם אמו כמתוסר זמן, סד"א כבר נקדש ושעירה המשתלח אינו נשחט. ודחי הכי דחייתו לצוק היא שחיטתו. **ויאמר אם של שם מת** כו'. פ' כגון שהגריל על שני השעירים ומת אחד והביא (שם) [שני] אחרים והגריל עליהן. יאמר אם של שם מת זה שעלה עליו הגורל לשם יתקיים תחתיו. ואם של עזאזל מת זה שעלה עליו הגורל לעזאזל יתקיים תחתיו והוא העומד במקום המת. נשארו שנים האחד הראשון שמת חבירו, והאחד שעמד חבירו במקום המת. וחלקו בהן רב [זר' יוחנן, רב] אמר שיני שבזוג ראשון שמת חבירו הוא יקרב, דבעלי חיים אין נידחין, וליקח לה מבעל מום עובר, התם (לאו) אע"ג דהאינא לא חזי להקרבה דהא אית ביה מום, כי עבר ליה מומא והדר חזי, שפיר דמי, הכא נמי לא שנא. וסבר לה רב נמי כר' יוסי דאמר מצוה בראשון לפיכך אמר שני שבזוג ראשון יקרב. ור' יוחנן אמר שיני שבזוג שיני יקרב, אבל שיני שבזוג ראשון ירעה, כי כבר נדחה. והא דיליף רב מבעל מום עובר שאני התם דכתיב כי משחתם בהם מום בם. ודייקינן משחתם בהם לא ירצו, כלומר, כל זמן שבהן מום פסול הא עבר המום שבהן כשר. ולפיכן מינה דכל הדחויין אע"ג דהדר חזו פסולין מדכתיב הכא בהם, באלו הא הדין ולא בכריצא בהם כי האי גוונא פסול והדר חזו. **ורב** אמר לך האי בהם לא אתא אלא ללמד כל זמן שהמום בהם לא ירצו אי אית להו איגהו בעינייהו, אבל אם נתערבו מירצו, כדתנן בזבחים פרק ח' נתערבו אברים באיברים בעלי מומין, ר' אליעזר אומר אם קרב הראש של אחד מהן יקרבו כל הראשים, כרעיו של אחד מהן יקרבו כל הכרעיים. והכמים אומרים אפי' קרבו כולן חוץ מאחד מהן יצא לבית השריפה. ומפרש בגמ' דהא מתניתין דר' אליעזר אית ליה האי סברא דרב דאמר על ידי תערובת מרצו.

דחייתו לצוק זו היא שחיטתו. ולא דמי לגוזר ומעקר שאין מגומו בכך. והקשה ה"ר משה מפונטייז"ל [1]הגיה על הא דפטריה (רבנן) [פטור ר"ש] במשנה (חולין פח, ב) השוחט עגלה ערופה ופריך בגמ' עגלה [ערופה] שחיטה דאתיה היא דתנן נמצא השוחט עד שלא תערף העגלה תנא ותרעה בעדר אלמא בשלמא עגלה שחיטה דאתיה היא, ומשני עגלה ערופה שחיטה מענה דזרקי לה (פנורי רבנן) [פטור ר"ש], ואמאי לא מוקי לה נמי בעבריה גופה ועבריפה זו היא שחיטתה כדאמרינן הכא דחייתו לצוק זו היא שחיטתו ולהכי (פנורי רבנן) [פטור ר"ש דלא חזיא לאכילה ורבנן מחייבי] שהעבריפה (ש)היא כשחיטה (אינה) דאתיה דאוקמת. והשיב לו רבינו יעקב דהא [2]קתני במשנה השוחט פרת חטאת ושור הנסקל ועגלה ערופה משמע שהעגלה נמי [ב]שחיטה. ואין נראה לו דדלמא אגב פרת חטאת ושור הנסקל תנא שחיטה דהא הכי נמי אמרינן בפרק ב' דחולין (נמנ' [ג]בין) כוז אחד בעוף ואינו שנים בבהמה דטיפא דקתני רוב אחד בעוף ורוב שנים בבהמה שחיטתו כשרה ומוקים לה בעוף קדשים. שם. ד. ה"נ תנא השוחט משום דבעי למיתני פרת חטאת ושור הנסקל. שם. ה. הואיל ובתחלת הקדישה לא נראית לקרב, שלא קידשה אלא חציה. רש"י קידושין ז. ד"ה ואינה. ז. ראוי להקדישו ואע"ג דלא חזי לילה להקרבה. רש"י זבחים יב. ד"ה לקדושה. ח. דעומד ליראות מאליו. תוס' הש"ס. ח. דאפי' רבנן מודו דמדאורייתא ע"י תערובת ירצו, והאי דקאמרי (כולן) יצא(ו)

לבית השריפה היינו מדרבנן, ואם עלו לא ירדו. כיצו פרק. ט. [ד]שמעינן להו לרבנן בהדיא בפרק התערובת אם עלו ירדו. שם. דאמרינן התם [זבחים עז.] וכו' הכל מודים באיברי רובע ונרבע שלא יקרבו, לא נחלקו אלא באיברי בעלי מומין, שרבי אליעזר אומר יקרבו וחכמים אומרים לא יקרבו, והא דאי באיברי רובע ונרבע דלכו"ע לא יקרבו אם עלו ירדו, דהא לא כתיב בהו קרא להתירם על ידי תערובת, ודכוותה הא דאמרינן דלרבנן באיברי בעלי מומין לא יקרבו. ביצו"ל. י. [ו]רבנן דהתם דסבירא להו לא יקרבו מדאורייתא לאו היינו רבנן דהכא. שם. יא. הילכך ע"כ סברי דמדאורייתא שרו על ידי תערובת. תוס' הש"ס. דאית להו הך דרשא וכו', דאי לית להו הו"ל למימר אפי' אותם שעלו ירדו. תוס' זבחים עז: ד"ה הא. יב. דלא איכפת ליה להש"ס רק שיוכל לעשות ג' דרשות. שם.

תוס' ישנים

שנמצא קודם שחיטה יעבה [שם טו, ב], לפי שנראה ונדחה הוי נמי דמייה בדיים כשחטו אחמד [1]הגיה מה זה. מ"ב. **מי דמי התם לא אתחזי בכל כו'.** וא"ל ר' יוחנן מיהא אמאי לא יליף ממחוסר זמן (הכא לא) [מיהא] אתחזי ואתחזי דחוי מעיקרא [לא] הוי דחוי (מיהו לאיתן) [ומיהו אינו] ליה דחוי דחוי בפ"ק דקידושין [ז, ב] ובפרק בתרא דכריתות [כח, א], ובפ"פ מי שהיה טמא [נח, א] אמרינן נמי (לה) על המשנה ש"מ דחוי מעיקרו הוי דחוי. (אמר ליה) [וי"ל] דר' יוחנן לא הוה יליף ממחוסר זמן משום דהוי נראה מלגיו, אבל מבעל מום לפיכן שפיר בסמוך [ד]אפילו עובר על ידי פסח אכשריה רחמנא, ואפילו עובר בלא פסח דחוי הוא [יותר] ממחוסר זמן [כיון] שלרוך (למס') [שישתנה הגוף] קודם שיבא ראוי מחוסר מעשה [הוא]. ועוד אומר רבינו כי י"ל דהא אפילו דחוי מעיקרו ממעטי מדרשא (ור') [דר'] יוחנן דבמחוסר דמעטו דחמנא כם שעבר מומם ילו הא כל הדחויין הואיל (גילתה) [ונדחו] יזחו ואפילו הכא שנא נראה מעולם דומיא דבעל מום דאיכא נמי בהו שנא נראה מעולם כגון חומה [ממעי אמו] לו קודם שמולה, והשתא נימא דלא נקט הכא שנא מעטמא דלא אתחזי כלל (שנא) [ונא] סולרן לנעמא דנראה מאליו כדפריש לעיל. מ"ב. **דיליף מבעל מום עובר כו'.** מיתה ל' יוחנן דלא יליף דבעלי חיים אין נדחין מבעל מום עובר ואת"ל ליה דנדחין, ואם כן אומו ואת בנו של קדשים אין לאוי לעולם (הואיל ונדחה ביום) שנתחנו את אמו, וכי תימא הכי נמי (והתניא) [ובתנן] בפרק בתרא דזבחים (קיב, ב) ומיימי לה בפרק אותו ואת בנו [מולין פח, ב] אותו ואת בנו ומתוסר זמן ר' שמעון אומר כל הראוי לבוא אחר זמן הרי הוא כנא מעשה ואין בו כרת. ואומר רבינו (דהואיל אית) [דאע"ג דאתיין] שבמחוסר הואיל ונדחו ידחו ואם אפילו דחוי הוא שנא נראה מעולם דומיא דבעל מום דאיכא נמי בהו שנא נראה מעולם כגון חומה [ממעי אמו] [ו]אותו ואת בנו [ממי] לא מטמעטי דהוי בכלל מתוסר זמן והוי כמו בעל מום עובר. מ"ב. **הא על ידי תערובת ירצו כדתנן רבי**

[1] [מתורה כב.]. [2] [מתורה כג.]. [3] [מתורה כב.]. [4] [מתורה כג.]. [5] [מתורה כב.]. [6] [מתורה כג.]. [7] [מתורה כב.]. [8] [מתורה כג.]. [9] [מתורה כב.]. [10] [מתורה כג.]. [11] [מתורה כב.]. [12] [מתורה כג.]. [13] [מתורה כב.]. [14] [מתורה כג.]. [15] [מתורה כב.]. [16] [מתורה כג.]. [17] [מתורה כב.]. [18] [מתורה כג.]. [19] [מתורה כב.]. [20] [מתורה כג.]. [21] [מתורה כב.]. [22] [מתורה כג.]. [23] [מתורה כב.]. [24] [מתורה כג.]. [25] [מתורה כב.]. [26] [מתורה כג.]. [27] [מתורה כב.]. [28] [מתורה כג.]. [29] [מתורה כב.]. [30] [מתורה כג.]. [31] [מתורה כב.]. [32] [מתורה כג.]. [33] [מתורה כב.]. [34] [מתורה כג.]. [35] [מתורה כב.]. [36] [מתורה כג.]. [37] [מתורה כב.]. [38] [מתורה כג.]. [39] [מתורה כב.]. [40] [מתורה כג.]. [41] [מתורה כב.]. [42] [מתורה כג.]. [43] [מתורה כב.]. [44] [מתורה כג.]. [45] [מתורה כב.]. [46] [מתורה כג.]. [47] [מתורה כב.]. [48] [מתורה כג.]. [49] [מתורה כב.]. [50] [מתורה כג.]. [51] [מתורה כב.]. [52] [מתורה כג.]. [53] [מתורה כב.]. [54] [מתורה כג.]. [55] [מתורה כב.]. [56] [מתורה כג.]. [57] [מתורה כב.]. [58] [מתורה כג.]. [59] [מתורה כב.]. [60] [מתורה כג.]. [61] [מתורה כב.]. [62] [מתורה כג.]. [63] [מתורה כב.]. [64] [מתורה כג.]. [65] [מתורה כב.]. [66] [מתורה כג.]. [67] [מתורה כב.]. [68] [מתורה כג.]. [69] [מתורה כב.]. [70] [מתורה כג.]. [71] [מתורה כב.]. [72] [מתורה כג.]. [73] [מתורה כב.]. [74] [מתורה כג.]. [75] [מתורה כב.]. [76] [מתורה כג.]. [77] [מתורה כב.]. [78] [מתורה כג.]. [79] [מתורה כב.]. [80] [מתורה כג.]. [81] [מתורה כב.]. [82] [מתורה כג.]. [83] [מתורה כב.]. [84] [מתורה כג.]. [85] [מתורה כב.]. [86] [מתורה כג.]. [87] [מתורה כב.]. [88] [מתורה כג.]. [89] [מתורה כב.]. [90] [מתורה כג.]. [91] [מתורה כב.]. [92] [מתורה כג.]. [93] [מתורה כב.]. [94] [מתורה כג.]. [95] [מתורה כב.]. [96] [מתורה כג.]. [97] [מתורה כב.]. [98] [מתורה כג.]. [99] [מתורה כב.]. [100] [מתורה כג.]. [101] [מתורה כב.]. [102] [מתורה כג.]. [103] [מתורה כב.]. [104] [מתורה כג.]. [105] [מתורה כב.]. [106] [מתורה כג.]. [107] [מתורה כב.]. [108] [מתורה כג.]. [109] [מתורה כב.]. [110] [מתורה כג.]. [111] [מתורה כב.]. [112] [מתורה כג.]. [113] [מתורה כב.]. [114] [מתורה כג.]. [115] [מתורה כב.]. [116] [מתורה כג.]. [117] [מתורה כב.]. [118] [מתורה כג.]. [119] [מתורה כב.]. [120] [מתורה כג.]. [121] [מתורה כב.]. [122] [מתורה כג.]. [123] [מתורה כב.]. [124] [מתורה כג.]. [125] [מתורה כב.]. [126] [מתורה כג.]. [127] [מתורה כב.]. [128] [מתורה כג.]. [129] [מתורה כב.]. [130] [מתורה כג.]. [131] [מתורה כב.]. [132] [מתורה כג.]. [133] [מתורה כב.]. [134] [מתורה כג.]. [135] [מתורה כב.]. [136] [מתורה כג.]. [137] [מתורה כב.]. [138] [מתורה כג.]. [139] [מתורה כב.]. [140] [מתורה כג.]. [141] [מתורה כב.]. [142] [מתורה כג.]. [143] [מתורה כב.]. [144] [מתורה כג.]. [145] [מתורה כב.]. [146] [מתורה כג.]. [147] [מתורה כב.]. [148] [מתורה כג.]. [149] [מתורה כב.]. [150] [מתורה כג.]. [151] [מתורה כב.]. [152] [מתורה כג.]. [153] [מתורה כב.]. [154] [מתורה כג.]. [155] [מתורה כב.]. [156] [מתורה כג.]. [157] [מתורה כב.]. [158] [מתורה כג.]. [159] [מתורה כב.]. [160] [מתורה כג.]. [161] [מתורה כב.]. [162] [מתורה כג.]. [163] [מתורה כב.]. [164] [מתורה כג.]. [165] [מתורה כב.]. [166] [מתורה כג.]. [167] [מתורה כב.]. [168] [מתורה כג.]. [169] [מתורה כב.]. [170] [מתורה כג.]. [171] [מתורה כב.]. [172] [מתורה כג.]. [173] [מתורה כב.]. [174] [מתורה כג.]. [175] [מתורה כב.]. [176] [מתורה כג.]. [177] [מתורה כב.]. [178] [מתורה כג.]. [179] [מתורה כב.]. [180] [מתורה כג.]. [181] [מתורה כב.]. [182] [מתורה כג.]. [183] [מתורה כב.]. [184] [מתורה כג.]. [185] [מתורה כב.]. [186] [מתורה כג.]. [187] [מתורה כב.]. [188] [מתורה כג.]. [189] [מתורה כב.]. [190] [מתורה כג.]. [191] [מתורה כב.]. [192] [מתורה כג.]. [193] [מתורה כב.]. [194] [מתורה כג.]. [195] [מתורה כב.]. [196] [מתורה כג.]. [197] [מתורה כב.]. [198] [מתורה כג.]. [199] [מתורה כב.]. [200] [מתורה כג.]. [201] [מתורה כב.]. [202] [מתורה כג.]. [203] [מתורה כב.]. [204] [מתורה כג.]. [205] [מתורה כב.]. [206] [מתורה כג.]. [207] [מתורה כב.]. [208] [מתורה כג.]. [209] [מתורה כב.]. [210] [מתורה כג.]. [211] [מתורה כב.]. [212] [מתורה כג.]. [213] [מתורה כב.]. [214] [מתורה כג.]. [215] [מתורה כב.]. [216] [מתורה כג.]. [217] [מתורה כב.]. [218] [מתורה כג.]. [219] [מתורה כב.]. [220] [מתורה כג.]. [221] [מתורה כב.]. [222] [מתורה כג.]. [223] [מתורה כב.]. [224] [מתורה כג.]. [225] [מתורה כב.]. [226] [מתורה כג.]. [227] [מתורה כב.]. [228] [מתורה כג.]. [229] [מתורה כב.]. [230] [מתורה כג.]. [231] [מתורה כב.]. [232] [מתורה כג.]. [233] [מתורה כב.]. [234] [מתורה כג.]. [235] [מתורה כב.]. [236] [מתורה כג.]. [237] [מתורה כב.]. [238] [מתורה כג.]. [239] [מתורה כב.]. [240] [מתורה כג.]. [241] [מתורה כב.]. [242] [מתורה כג.]. [243] [מתורה כב.]. [244] [מתורה כג.]. [245] [מתורה כב.]. [246] [מתורה כג.]. [247] [מתורה כב.]. [248] [מתורה כג.]. [249] [מתורה כב.]. [250] [מתורה כג.]. [251] [מתורה כב.]. [252] [מתורה כג.]. [253] [מתורה כב.]. [254] [מתורה כג.]. [255] [מתורה כב.]. [256] [מתורה כג.]. [257] [מתורה כב.]. [258] [מתורה כג.]. [259] [מתורה כב.]. [260] [מתורה כג.]. [261] [מתורה כב.]. [262] [מתורה כג.]. [263] [מתורה כב.]. [264] [מתורה כג.]. [265] [מתורה כב.]. [266] [מתורה כג.]. [267] [מתורה כב.]. [268] [מתורה כג.]. [269] [מתורה כב.]. [270] [מתורה כג.]. [271] [מתורה כב.]. [272] [מתורה כג.]. [273] [מתורה כב.]. [274] [מתורה כג.]. [275] [מתורה כב.]. [276] [מתורה כג.]. [277] [מתורה כב.]. [278] [מתורה כג.]. [279] [מתורה כב.]. [280] [מתורה כג.]. [281] [מתורה כב.]. [282] [מתורה כג.]. [283] [מתורה כב.]. [284] [מתורה כג.]. [285] [מתורה כב.]. [286] [מתורה כג.]. [287] [מתורה כב.]. [288] [מתורה כג.]. [289] [מתורה כב.]. [290] [מתורה כג.]. [291] [מתורה כב.]. [292] [מתורה כג.]. [293] [מתורה כב.]. [294] [מתורה כג.]. [295] [מתורה כב.]. [296] [מתורה כג.]. [297] [מתורה כב.]. [298] [מתורה כג.]. [299] [מתורה כב.]. [300] [מתורה כג.]. [301] [מתורה כב.]. [302] [מתורה כג.]. [303] [מתורה כב.]. [304] [מתורה כג.]. [305] [מתורה כב.]. [306] [מתורה כג.]. [307] [מתורה כב.]. [308] [מתורה כג.]. [309] [מתורה כב.]. [310] [מתורה כג.]. [311] [מתורה כב.]. [312] [מתורה כג.]. [313] [מתורה כב.]. [314] [מתורה כג.]. [315] [מתורה כב.]. [316] [מתורה כג.]. [317] [מתורה כב.]. [318] [מתורה כג.]. [319] [מתורה כב.]. [320] [מתורה כג.]. [321] [מתורה כב.]. [322] [מתורה כג.]. [323] [מתורה כב.]. [324] [מתורה כג.]. [325] [מתורה כב.]. [326] [מתורה כג.]. [327] [מתורה כב.]. [328] [מתורה כג.]. [329] [מתורה כב.]. [330] [מתורה כג.]. [331] [מתורה כב.]. [332] [מתורה כג.]. [333] [מתורה כב.]. [334] [מתורה כג.]. [335] [מתורה כב.]. [336] [מתורה כג.]. [337] [מתורה כב.]. [338] [מתורה כג.]. [339] [מתורה כב.]. [340] [מתורה כג.]. [341] [מתורה כב.]. [342] [מתורה כג.]. [343] [מתורה כב.]. [344] [מתורה כג.]. [345] [מתורה כב.]. [346] [מתורה כג.]. [347] [מתורה כב.]. [348] [מתורה כג.]. [349] [מתורה כב.]. [350] [מתורה כג.]. [351] [מתורה כב.]. [352] [מתורה כג.]. [353] [מתורה כב.]. [354] [מתורה כג.]. [355] [מתורה כב.]. [356] [מתורה כג.]. [357] [מתורה כב.]. [358] [מתורה כג.]. [359] [מתורה כב.]. [360] [מתורה כג.]. [361] [מתורה כב.]. [362] [מתורה כג.]. [363] [מתורה כב.]. [364] [מתורה כג.]. [365] [מתורה כב.]. [366] [מתורה כג.]. [367] [מתורה כב.]. [368] [מתורה כג.]. [369] [מתורה כב.]. [370] [מתורה כג.]. [371] [מתורה כב.]. [372] [מתורה כג.]. [373] [מתורה כב.]. [374] [מתורה כג.]. [375] [מתורה כב.]. [376] [מתורה כג.]. [377] [מתורה כב.]. [378] [מתורה כג.]. [379] [מתורה כב.]. [380] [מתורה כג.]. [381] [מתורה כב.]. [382] [מתורה כג.]. [383] [מתורה כב.]. [384] [מתורה כג.]. [385] [מתורה כב.]. [386] [מתורה כג.]. [387] [מתורה כב.]. [388] [מתורה כג.]. [389] [מתורה כב.]. [390] [מתורה כג.]. [391] [מתורה כב.]. [392] [מתורה כג.]. [393] [מתורה כב.]. [394] [מתורה כג.]. [395] [מתורה כב.]. [396] [מתורה כג.]. [397] [מתורה כב.]. [398] [מתורה כג.]. [399] [מתורה כב.]. [400] [מתורה כג.]. [401] [מתורה כב.]. [402] [מתורה כג.]. [403] [מתורה כב.]. [404] [מתורה כג.]. [405] [מתורה כב.]. [406] [מתורה כג.]. [407] [מתורה כב.]. [408] [מתורה כג.]. [409] [מתורה כב.]. [410] [מתורה כג.]. [411] [מתורה כב.]. [412] [מתורה כג.]. [413] [מתורה כב.]. [414] [מתורה כג.]. [415] [מתורה כב.]. [416] [מתורה כג.]. [417] [מתורה כב.]. [418] [מתורה כג.]. [419] [מתורה כב.]. [420] [מתורה כג.]. [421] [מתורה כב.]. [422] [מתורה כג.]. [423] [מתורה כב.]. [424] [מתורה כג.]. [425] [מתורה כב.]. [426] [מתורה כג.]. [427] [מתורה כב.]. [428] [מתורה כג.]. [429] [מתורה כב.]. [430] [מתורה כג.]. [431] [מתורה כב.]. [432] [מתורה כג.]. [433] [מתורה כב.]. [434] [מתורה כג.]. [435] [מתורה כב.]. [436] [מתורה כג.]. [437] [מתורה כב.]. [438] [מתורה כג.]. [439] [מתורה כב.]. [440] [מתורה כג.]. [441] [מתורה כב.]. [442] [מתורה כג.]. [443] [מתורה כ

סד: שני שעירי פרק שישי יומא

ואם היה שני מובחר ממנו יביאנו. ובמתניתין נמי נימא הכי אי נמי אמא לא שייך הא מילתא אלא בגבולין או בנעשים בעזרה אבל בשעיר המשתלח ובשעיר הפנימי הנשרף חוץ לשלם מחצות לפילו אם היה שני מובחר ממנו מלוה בראשון:

יעמד חי ולא שחבירו מת. לעיל כי קאמר דטעמא דרבי יוחנן משום דכתיב בהם לא הוה מלי למימר דטעמא משום דכתיב יעמד חי ולא שכבר עמד ואע"ג דלא ידע לברייתא מכל מקום טעמא דידיה מהאי קרא ובשאר קרבנות מודה לרב דילפינן ממוס עובר דהא אפילו בשאר קרבנות פליג עליה דרב דסבירא ליה בעלי חיים נדחין ואפילו דיחוי מעיקרו הוי דיחוי כהיא דבהמה של שני שופפין וריך לומר דתניא כוותיה דרבי יוחנן ולא מטעמיה דטעמא דר' יוחנן מבהם כדלעיל דסבירא ליה בעלי חיים נדחין והאי תנא סבר אין נדחין אי דיחוי מעיקרא הוי דיחוי אלא בשאטונין דיליף מבעל מוס עובר כיב בשאר קרבנות נגד מוכח דגלי קרא יעמד חי: **ברייתא** כוותיה דרבי יוחנן. תימה לי הא איכא נמי מתניתין דדייקא כרבי יוחנן ועדיפא מיניה דאפילו דיחוי מעיקרו הוי דיחוי בפרק מי שהיה טמא (פסחים דף נ"ז:) תנן המפרש נקבה לפסחו תרנה עד שתסתאב ותימכר ויביא בדמיה שלמים ואומרין עלה בגמרא [3] שמע מינה תנא שמע מינה בעלי חיים נדחין ושמע מינה דיחוי מעיקרו הוי דיחוי וכו' ויש לומר דלא דמי דהתם הוי דחייה גמורה לעולם נקבה לא חזיא לקרבן שהופרשה לשמו דהיינו פסח [4] ובהא נמי מיתרצא מה שמקשים גבי בהמה של שני שופפין [5] ומקי קא משמע לן ר' יוחנן מתניתין היא ההיא דהמפרש נקבה לפסחו ואע"ג דאיכא למימר דתמורה כיולא בה [6] אתא לאשמועינן [7] דלא שמעינן ממתניתין מכל מקום הס"ס דדייק ממילתיה דרבי יוחנן שמע מינה תנא לידוק ממתניתין [8] ומאי איכא למידק ממילתיה דרבי יוחנן אלא יש לומר לי ממתניתין הוה אמינא שאני התם דלא חזיא לעולם לפסח שהופרשה לשמו ולהכי הוי' דחייה לעולם אפילו למותר פסח דהוי שלמים [9] לא מיקרב היא גופה אלא דמיה [10]:

האמר רבא דיקא מתניתין כוותיה דרב. תימה לי מאי קאמר דיקא כוותיה דרב אדרבה מיקשי מינה לרבי יוחנן דלא מיתוקמא כלל אליבא ובמאי טעה מעיקרא דקאמר בשלמא לרבי יוחנן הא לא מיתוקמא כלל ועוד אמר רבי יהודה אליבא ועוד דלאיכא דאמרי דבסמוך מסיק לרבי יוחנן בקשיא ולגישנא קמא לא מסיק קשיא ונראה לי דמעיקרא דקאמר בשלמא לרבי יוחנן לא מסיק מדעתיה דמיקשי ליה ועוד אמר רבי יהודה דאיכא לפרושי דבמתני' פליגי מעיקרא פליג דקאמר תנא קמא יראה אמר אליבא דר' יהודה כו' דשמעי' ל"ק דקאמר אם של עזאזל מת וכו' והשני יראה אלמא למימר דאיירי שמת של עזאזל קודם שנשחט אם יש לו מיעוט דמת קודם וידוי וטעמא דמת קודם וידוי הא מת לאחר וידוי אין צריך להביא שנים אחרים ולהגריל דס"ל בהא כרבי שמעון דאמר לעיל פרק טרף בקלפי (דף מ:) עד מתי זקוק להיות מי עד כפרת דברים והא אתא רבי יהודה נמי לפלוגי אם מת המשתלח יעמוד אחת לאשמועינן דבכפרת דמים תלוי הדבר ורבי יהודה לטעמיה דאמר לעיל עד שעת מתן דמו של חבירו ואין הדבר תלוי בוידוי כלל דאפילו אם הקדים וידוי שעיר המשתלח למתן דם שעיר הפנימי ומת המשתלח יעמוד הא דקתני ועוד ומכל מקום הדר קאמר דיקא מתניתין כוותיה דרב דלא ניחא ליה לפרושי ועוד כדפריסית משום דלישנא דמתניתין לא משמע ליה הכי דאתא לאשמועינן הא ומשום דאיכא למימר כדמעיקרא בדקא סלקא דעתך דמקשה לא מסיק קשיא אבל לאיכא דאמרי דלא קאמר מעיקרא בשלמא לרבי יוחנן דלא פריך מיד לרבי יוחנן דלא משמע ליה כלל לפרושי הוועד כדפרישי' לגישנא קמא לדברי המקשה דקאמר בשלמא לרבי יוחנן להכי מסיק קשיא:

אמר רבא דייקא מתניתין כרב, דקתני אם שם מת זה שעלה לשם יתקיים תחתיו, ואם של עזאזל מת זה שעלה עליו הגורל לעזאזל יתקיים תחתיו. ולא קתני וחבירו יקרב. ש"מ דאידך בדקאי קאי. ודייקא מתניתא כר' יוחנן דקתני השיני ירעה, איני יודע אי שיני שבזוג ראשון אי שיני שבזוג שני. כשהוא אומר יעמד חי ולא משכבר עמד, מכלל משכבר עמד נדחה. ואקשינן על רב תנן ר' יהודה אומר נשפך דם השעיר הנעשה בפנים קודם שיזה ממנו, ימות המשתלח שכבר נדחה מאחר [ש]נשפך דם חבירו ריבא שנים אחרים ויגריל. ודחי רב ואמר אליבא דר' יהודה לא קאמינא, דר' יהודה דאי איתא ליה בעלי חיים נידחין. כי קאמינא לרבנן. ופלקא שמעתא כרבא דאמר דייקא מתניתין כוותיה דרב, והוא התנא קמא שחולק עליו ר' יהודה, תנא קמא סבר בעלי חיים אין נידחין ור' יהודה סבר נידחין. ואקשינן ממתני' דתנן שאין חטאת צבור מתה, הא דיחיד כי הא גוונא, כגון שהפריש ואבדה והפריש אחרת תחתיה והרי שתיהן עומדות מתה. הניחא לר' יוחנן דאמר שיני שבזוג שני קרב, נמצא השיני שבזוג (שני) [ראשון] מאחר שמת חבירו ונדחה כאילו הוא אבוד, וכיון שנתכפרו בשיני שבזוג שני, דין הוא שימות השיני שבזוג ראשון דהא נתכפרו בשאינה אבוד. מי שהיה אבוד ונמצא ימות, אלא קיימא לן שאין חטאת צבור מתה, הא דיחיד כי הא גוונא מתה, כר' אבא דאמר משמיה דרב

תום' ישנים

אליעזר אומר אם קרב הראש(ין) כו'. יש מימה דהכא משמע דטעמא דסך משנה מגזירת הכתוב, מ"מ לפילו לא קרב לשון(ן) של אחד מהן נמי, [ועוד] אי מגזירת הכתוב נפיק אית לן למימר דווקא תערובת בעלי מומין, דבמיס פרק התערובת (נז, ב) מוכח דלא לפיקן מינה תערובת רובע וגרבע דמאיסי טפי, והואיל וכן היכי אמרינן בפרק התערובת (נד, ב) דרב אמר טבעא שמת ע"ז אסתרבה בלבן טבעות ונפלה אחת מהם ליס הגבול וחזרו טולן [וקאמר התם ד]סבירא ליה כר' אליעזר דאמר אם קרב לשון(ן) של אחד מהם כו', התם גזירת הכתוב היא דלא ילפינן התם בבריאתא רובע וגרבע. ונראה לי דה"פ בעייתיה דלא (נלו) [ילו] הא על ידי תערובת (נלו) [ילו] כדתנן ר' אליעזר אומר אם קרב [לשון של] אחד מהם יקרבו כל לשון טולן וחכמים אומרים אפילו (לא קרב) [קרבו כולם] חוץ מאחד מהם יצא לבית הסריפה, ומדאמרינן בין כבין בין ר' אליעזר דאיכא דקרבו אלו ולא ידלו, שמעינן דאית ליה דלכתחילה [אסרי] מדרבנן, דאי לית ליה [הוי ליה] למימר אפילו בדיעבד אם נתערבו אחד באחד, ומיהו [ל]כן נראה כי נתערבו ממי אחד של בעל מום כרוב אחיכרים בהתמימים היא לנו לומר [אפילו] בדיעבד (הואיל ואותם שבלו) [אם עלו] ידלו כיון דלא בטל, אי לא משום (דשמא) [דבריא] תערובת מדאוריתא, דהא אפי' תנא קומר דלא בטלי וסבר[ל] [הוא] כיון דאתמריהו רבנן [ד]לא [בטלי] משום דדרבי לטנות נית לן למיסרי על ידי ביטול רוב בדיעבד משום דעלו, אבל כי קילו טולי אם דאיכא בלא ביטול אבל הוא למיסרי בדיעבד משום דעלו אפילו מדרבנן ולא הוה ביטול רוב כי מאותו נמ אין לוקל אפילו בעלו כיון דמדרבנן לא בטל, והאי דקאמר בההיא פיקחא דזבחים ורבנן בס בהם לא דרשי ולא בעי למימר דרבנן נמי אית להו הך דרשא אלא לבתמילה אסרי להקריב כי תנאי דמתני', משום דמשמע ליה דלא יקריבו דרבנן דבריאתא כמו דלא יקריבו דרובע וגרבע דבריאתא דבריאתא דאפילו בדיעבד ידלו, דאי בדיעבד לא ידלו הוה ליה לפרושי בהדיא דזוקא לכתמילה דלא נעשי לפרושי לא יקריבו אפילו בדיעבד כי ההוא דרובע וגרבע. ולמאי דפריסית אשמא לא שבקי (רבנן) אמוראי [רבנן] דהכא וסבירא ליה כר' אליעזר ואתו נמי שפיר אבי דמקשים הכא מתלמיהו דרבנן, אבל אי מדר' אליעזר מיימי דאיכא (מה) [היא] לו להביא כאן רק דבריו, [מיהו] בלאו הכי לאו קושיא היא דרב סבר בהתערובת כר' אליעזר ורב זו' יוחנן דשמעתין סבירא להו על ידי תערובת ילו כרבנן דמתני' דזבחים [ד]דרשי הכי כדפריסית אע"ג דרבנן דבריאתא לא דרשי הכי כי המשנה עיקר, וזבחים דרשי (מכבר) [מכבר] בהם עבר המוס ועל ידי תערובת לרבי אליעזר דבריאתא דדרשי כרבנן וקיימי רב זו' יוחנן בשיטתייהו לאכשורי על ידי תערובת מן התורה, וקוראי דהתם דרשי בם בהם כר' יוחנן ומיתוקם [בם ד]בהם לדרשי (דהתם לכל) [דהא כל] דיתורין הוא[ילן] ומידמו דחוו, ואלו [ד]דרשי הכא טעמא דר' יוחנן מה"מ דבהם [ושוב הכא דרשי מבם דבהם] תערובת ועבר מומם (על ידי תערובת) [ממוום בם] ואתם בהתערובת (ד)דרשי מה"מ דבהם (ו)עבר מומם (מבהם דבהם) [וממוום בם תערובת] אייתר ליה בם (בם) [דבהם] בתרא לבדר' יוחנן כדפריסית, הא לן קשיא מידי דלא אייתר ליה לתלמודא דרב שיוכל לעשות ג' דרשות ולהכי התם וזבחים דלא מזכיר דרשא דמבם דבהם (דקלא) [ולא קלא] עליה (לדרוש) [דרשן] מה"מ שבו טעמא [דר"מ] ואלו דקאמר מום בם הוא [ד]לא ילו הא על ידי תערובת ילו לאו דוקא נקטו מום בם, דבהם קא דרש דמבמיק נפקא ליה (דבם) [מבם] בהם ומה"מ דרש דרשא דפליגי בה, משום דבה"מ פליגי מר דרש ומר לא דרש ואכא בשמעתין לפי שבא לדרוש (עכ) [אבל] הכתיבה בין בם [בין בהם] דוקא תמילה בם דמוה בם דמשמעתא טפי לדרשא דפשוטה יותר עבר מומם ומבם דבהם תערובת דמודו ביה בין רב בין ר' יוחנן דר' יוחנן [ד]סוי מוקי לדרשא דפליגי בה רב זו' יוחנן [ד]סוי טעמייהו בהכי מר דרש ומר לא דרש. כן יש לתרץ הקוראי שבכאן ושל זבחים כדפריסית. ואם היינו יכולים לומר שאיכרי בעלי מומין אינן בטלין כרוב איכרי תמימין מן התורה לא היו קשות שני קושיות הראשונות שהקשינו כיון שמגזירת הכתוב (ד)שני תערובתן אפילו לא קרב רקם אחד נמי, ועוד זה לר' יהודה כן הוא גם לרבנן, ועוד (כי) [אם] אין ביטול כרוב איכרי בעלי מומין (פי') [היכי] בעי לאוקומי הא' [דאמר] התם ר' אליעזר בבריאתא נתערבו בעלי מומין יקרבו דוקא בזוקין שבשין שהן קריבין קצת אם אם עלו לא ידלו (ולא נחוש) [כיון דלא נחוש] אבל לטעמא דעל ידי תערובת ילו בזוקין שבשין אמאי מהני בהו תערובות לעבמתה לכתמילה אם אין ביטול כרוב מועיל, מיהו בהא איכא למימר דקסבר אלמתה כי בעי לאוקומי בזוקין שבשין דמיירי דוקא בקרב ראשו של אחד והוה ליה בהכי פסקא ושרי לר' אליעזר בהכי בלא ביטול אל מי נמי שפיר הוה מלי לאקשויי הכי אבל אין הדבר עומד כן. לשון רש"י. **באיברי בעלי מומין.** ופ"ר אליבא בעלי מומין מועטין (ו)נתערבו קאמר שפיר כולהו איכרי בעלי מומין, דכי היכי דמשני התם כל הזבחים שנתערבו בחטאות המתות הכי נמי מיפרשא כל המשנה דהתם ובאיכרי בעל מום אחד מיירי דאם כן כי קרב [ראשון] של אחד מאי מהני כיון שם שם ודאי עדיין מן הראשים האחורים ובעלי מומין דעבמת קאמר. והא דלא בטיל כרובא מפרש שם בריש התערובת דתנא [ד]ליטרא קלעות היא דאמר רב שבמנין לא בטיל. מ"ר. **דבעידנא דאיתחי קמייתא** לא איתחי בתרייתא. אבל כאן אין השעיר המשתלח רואי להשתלח עד שעת מתן דמיה אי עד שעת וידוי, אם כן אינו רואי לעולם להשתלח עד שיבוא שתים אחרים אי יולאו שניהם יחד, וכיון דקאמר ליה בכל ענין דשני

תורה אור השלם

1. וְהִשְׁעִיר אֲשֶׁר עָלָה עָלָיו הַגּוֹרָל לַעֲזָאזֵל יֶעֱמַד חַי לִפְנֵי יְיָ לְכַפֵּר עָלָיו לְשַׁלֵּחַ אֹתוֹ לַעֲזָאזֵל הַמִּדְבָּרָה:

ויקרא טז י

גליון הש"ס

רש"י ד"ה כי קאמר וכו' מכלל דשמעינהו לרבנן, כעין זה בב"ק דף כא ע"ב בתס"י ד"ה מתוכת אינא בגייסו:

מוסף תוספות

א. כיון שעיקרו לפסחו ונדחה ממנו לגמרי, לא אמרינן שיהא דיחוי לשלמים, ולא נימא דפסח בשאר ימות השנה שלמים, כיון דלגבי פסח מתחילה ועד סוף עומדין בדיחויין. היטב"ש לעיל ע"ש. ב. דאינה קריבה, דמכח קדושה דחויה באתה. רש"י קידושין ז, ד"ה ומתוכתה. ג. [ל]אשמעינן דעושה תמורה ותמורתה כיוצא בה אע"ג דאינה קריבה כלל. תוס' פסחים לח, ד"ה שמע. ד. דכל הנהו תלת מילי דמדקדק ממילתיה שמעינן ממתני'. שם. ה. דכל מותר הפסח הוי שלמים ונקיבה לשלמים מיחזא חזיא. תוס' זבחים יב: ד"ה וש"מ יש.

תום' ישנים (המשך)

היכי מלי רב למימר כי נפלה אחת מן הטבעות ליס הגדול דשרי מטעם דר' אליעזר הא ליכא למילף טבעא דש"ז מבעלי מומין כי היכי דלא לפי מיניה רובע וגרבע, דהכי קא מלמד כי היכי דמוקי להו רבי אליעזר אבאיעתא דתורתא מיהו שריותא דתורתא בטבעא בטבעא משום ביטול ברוב, ושריותא דתורתא דרבים לאו משום ביטול דמבטולייתא לא בטלי ברוב, אלא משום דשרינ בהו רחמנא אפילו חד בחד תרי בתרי, ואתי נמי שפיר דבעינן קרב ראשו של אחד מהם אע"פ דמגזירת הכתוב מוחר בכל ענין דדוקא משום קרב ראשו של אחד מהם מוקמינן ליה לתמילתייהו. אבל לי אפשר לומר אלא יהא שייך ביטול באיכרי בעלי מומין, דמאחה טעם (בטלו) לא יתבטלו לי משום דשלין אין מבטלין זה את זה בעלי מומין לאו עולין ניהו, ועוד אפילו עולין נראה שנתבטלין זה את זה מן התורה לרבנן בדבר אחיו מתערב ואינו בטל כלל ומלת ויוליא בהן, שבטולין נראה שאין ר' יהודה ורבנן [שבטלין] ודוקא באותו ענין שאינו מבטלין זה את זה לר' יהודה כן הוא גם לרבנן, ועוד (כי) [אם] אין ביטול ברוב איכרי בעלי מומין (פי') [היכי] בעי לאוקומי הא' [דאמר] התם ר' אליעזר בבריאתא נתערבו בעלי מומין יקרבו דוקא בזוקין שבשין שהן קריבין קצת אם אם עלו לא ידלו (ולא נחוש) [כיון דלא נחוש] אבל לטעמא דעל ידי תערובת ילו בזוקין שבשין אמאי מהני בהו תערובות לעבמתה לכתמילה אם אין ביטול ברוב מועיל, מיהו בהא איכא למימר דקסבר אלמתה כי בעי לאוקומי בזוקין שבשין דמיירי דוקא בקרב ראשו של אחד והוה ליה בהכי פסקא ושרי לר' אליעזר בהכי בלא ביטול אל מי נמי שפיר הוה מלי לאקשויי הכי אבל אין הדבר עומד כן. לשון רש"י. **באיברי בעלי מומין.** ופ"ר אליבא בעלי מומין מועטין (ו)נתערבו קאמר שפיר כולהו איכרי בעלי מומין, דכי היכי דמשני התם כל הזבחים שנתערבו בחטאות המתות הכי נמי מיפרשא כל המשנה דהתם ובאיכרי בעל מום אחד מיירי דאם כן כי קרב [ראשון] של אחד מאי מהני כיון שם שם ודאי עדיין מן הראשים האחורים ובעלי מומין דעבמת קאמר. והא דלא בטיל כרובא מפרש שם בריש התערובת דתנא [ד]ליטרא קלעות היא דאמר רב שבמנין לא בטיל. מ"ר. **דבעידנא דאיתחי קמייתא** לא איתחי בתרייתא. אבל כאן אין השעיר המשתלח רואי להשתלח עד שעת מתן דמיה אי עד שעת וידוי, אם כן אינו רואי לעולם להשתלח עד שיבוא שתים אחרים אי יולאו שניהם יחד, וכיון דקאמר ליה בכל ענין דשני

אלא דרב דאמר אין נידחין **אמאי ימות המשתלח.** לטרי דחטאת ביטול מתה לר' יהודה ולא רועה כיון שאין נכרכין זו מ"מ הראשון למה ימות, בשני הוה ליה למימר, ואיהו מיירי בראשון שנשחט מדלא קתני יצא וגרל כו' והשני ימות. **אליבא** דר' יהודה לא **קאמינא.** דאיהו ודאי אית ליה בעלי חיים נידחין. ומתוכה דבסוף פרק אלו דברים (עב, ב) דתיק אלמותא אליבא דרב דאמר אין נידחין, ומאי קושיא אי הוה בן חזוי ולא בעי למימר דסבירא ליה דבעלי חיים נידחין, ומאי קושיא אי הוה מוקי לה רב כר' יהודה דהכא דאית ליה בעלי חיים נידחין דהכי נמי מוקי לה התם כר' אליעזר וכיוסף בן חוני. ור"ל דבעי לשבה אליבא דרב דסבירא ליה (התם) [הכא] כרבנן דר' יהודה אבל לא אשכחן דפליגן) על תנאי דהתם. מ"ר. **אלא** לר' יוחנן **במאי פליגי והא [אמר] רבא** דייקא בו'. אבל קושיא גמורה אינה תושבה ולקמן מי מוקמינ לה בלישנא אחרינא פריך אלא לר' יוחנן מאי ועוד קשיא. **בשלמא** ר' יוחנן **בדר' אבא דאמר הכל** מודים שאם נתכפר בשאינה אבודה מתה. ותכא נמי דאיכא לר' אבא,

הכל מודים שאם נתכפר בשאינה אבודה מתה. והא דאמרי רבנן אין מטתא מתה אלא שנמצא לאחר שכיפרו בעליה מימה כיון דסבירא להו דאפילו נמצאת קודם כפרה אבודה מתה אמאי נקט דווקא שנמצאת לאחר שכיפרו שאבדה והקריב אחרת תחתיה ונמצאת הראשונה תמות ובמתניתא פרק ולד מטתא (דף כג:) פריך כי האי גוונא תנן המפריש חטאתו ואבדה והקריב אחרת תחתיה ונמצאת הראשונה תמות טעמא דהקריב הא לא הקריב לא קשה לתרוייהו פי' לר' אבא ולרב הונא דסתם דאמר הכל מודים שאם משך אחת מהן והקריב[א] שהשניה תמות[ב] לא נחלקו אלא בבא לימלך וכו'[ג] ומשני מילתא דפשיטא קתני דלא פשיטא לא קתני פירוש מילתא דפשיטא קתני שנמצאת לאחר הקרבה אז אין צריך להאריך ולפרש כלום[ד] אבל נמצאת קודם הקרבה[ה] זימנין מתה זימנין רועה אם מתכפר בשאינה אבודה אבודה אם מתכפר באבודה אמין אבודה רועה ואם מתכפר בשאינה אבודה מתה מני לר"ל לרבנן הכי נמי הוה מני למיפרך ממילתא דרבנן גופייהו כדפי' אלא ניחא ליה למפרך מהסיא דוהקריב שהיא שניה בריאה ואמתיא כרבנן: **הוה ליה כמפריש שתי חטאות לאחריות.** תימה לי הוה מני לשנויי הא מני ר' שמעון היא דלית ליה רועה בלו בחטאת יחיד ואפילו בהסברים שתי חטאות לאחריות[ו] כדמשמע בתמורה (דף טו:) ובפרק התודה (מנחות דף פ.) ובפ' מי שהיה טמא (פסחים דף ל:) וי"ש לומר דמתניתין לא מתוקמא כוותיה דקתני מתניתין מת אחד מהם מביא שניים אחרים ומגריל עליהם ואיהו אמר לעיל מביא חטיריו אלא בהגרלה: **אמר רבי יצאי אמר קרא יעמד חי עד יעמד מתן זקוק לחיות עד שעת מתן דמו של חבירו.** תימה לי אמאי לא מייתי בריתא דלעיל דבפרק מרף בקלפי (דף מ:) דקתני בהדיא הכי אליבא דר' יהודה וי"ש לומר דאי מהסיא הוה אמינא אם מת קודם מתן דמי חבירו יביא אחר אבל לא יפדה[ז] ורבי יצאי אמי לאשמעינן דאף הכי יפדה[ח]:

נשבעים לגזברין. פרש"י דתנן תורמין על האבוד וכו' ובפרק הזהב (ב"מ דף נח.) פרש"י על האבוד שבא ליד שליח ואבד ולא נודע לבעלים קודם התרומה ועל הגבוי שהוא עדיין ביד שליח ולא אבד וקשה דאם כן הוה ליה זו ואין צריך לומר זו דכיון דתנא תורמין על האבוד שיש לו מלך[ט] אף על פי שאבד ולא יגיע לעולם לגשבה ואפילו הכי יש לו חלק בקופות כל שכן על הגבוי שסופו שיגיע ומפרש ר"י על האבוד שבא לגשבה[י] ואבד קודם שנתרמה התרומה ולא מיבעי זה דכבר בא לגשבה אלא אפילו על הגבוי שבשעת התרומה היה ביד שליח[יא] ואפילו סופו נאבד ולא הגיע לגשבה ואותם שניים אין הבעלים חייבין באחריותו ועל הבעיה לגבות שלא נתן עדיין לשליח[יב] והא דאמר בפ"ב דכתובות (דף קח.) המודר הנאה מחבירו שוקל שקלו דתנן תורמין על האבוד וכו' פירוש דלא קא מהני לי מידי דבגלאו הכי לא היה משקול מאבוד וגבוי מייתי[יג] דלא מחייב באחריותו אבל בעצמיה לגבות לא חייבי דכיון דחייב לשקול אמ"כ כשאוקל לו שקלו קא מהני ליה: **ובן שעירי ע"ז שאבדו.** לא יתענה אמאי לא נקט נמי פר העלם דבר של צבור וגרסה לי משום דלא פסיקא ליה דאיכא נמי פר העלם דבר של כהן משיח שטעה ועשה בהוראת עצמו דהוראת כהן משיח לעצמו כהוראת ב"ד לצבור ובהוה לא הוי פליגי ר"מ ור' שמעון: ומשום

הכל מודים[ט] שאם נתכפר בשאינה אבודה אבודה מתה אלא לרב הוה ליה כמפריש שתי חטאות לאחריות[כ] וא"ר אושעי'[א] הפריש שתי חטאות לאחריות מתכפר באחת מהם והשניה תרעה כיון דאמר רבא רב סבר לה כרבי יוסי דאמר מצוה בראשון מעיקרא כמפריש לאיבוד דמי תנן רבי יהודה אומר תמות בשלמא לרבי יוחנן דאמר שני שבזוג ראשון ירעה לרבי יהודה ימות מתכפר בשני שבזוג שני אלא לרב דאמר שני שבזוג שני ירעה לרבי יהודה ימות לרבי יהודה במאי מיכפר מי סברת רבי יהודה אשני שבזוג שני קאי רבי יהודה אשני שבזוג ראשון קאי ואיכא דקא מותיב הכי ועוד אמר ר' יהודה נשפך הדם ימות המשתלח מת המשתלח ישפך הדם בשלמא לרב רישא פליגי בחטאת צבור וסיפא פליגי בבעלי חיים אלא לרבי יוחנן מאי ועוד קשיא: ועוד אמר רבי יהודה נשפך הדם ימות המשתלח: בשלמא נשפך הדם ימות המשתלח דאכתי לא איתעביד מצותיה אלא מת המשתלח אמאי ישפך הדם הא איתעביד ליה מצותיה אמרי דבי ר' יגאי אמר קרא[ו] יעמד חי לפני ה' לכפר[ז] עד מתי יהא זקוק להיות חי עד שעת מתן דמים של חבירו[ח] תנן[ט] התם[י] בני העיר ששלחו את שקליהן ונגנבו או שאבדו אם נתרמה תרומה נשבעין לגזברין ואם לאו נשבעין לבני העיר ובני העיר שוקלין אחרים תחתיהן[כ] נמצאו או שהחזירום הגנבים אלו ואלו שקלים הם ואין עולין להן לשנה הבאה ר' יהודה אומר עולין להן לשנה הבאה מ"ט דר' יהודה אמר רבא קסבר רבי יהודה חובות של שנה זו קריבות לשנה הבאה איתיביה אביי[כא] פר ושעיר של יום הכפורים שאבדו והפריש אחרים תחתיהן וכן שעירי ע"ז שאבדו והפריש אחרים תחתיהן כולן יצאו דברי רבי יהודה רבי[כב] אליעזר ורבי שמעון אומרים ירעו עד שיסתאבו וימכרו ויפלו דמיהם לנדבה שאין חטאת צבור מתה א"ל

אלא לרב. דאמר בשני שבזוג שני קתני מתני' דירעה ובראשון שנלחה יתכפר אמאי הא דיחיד תמות לא מיבעי לרבנן דלא מתה דהא נתכפר בדמוייה ואינהו אמרי מפריש לאבוד ולא אפי' לר' לא מתה שהרי לא הופרש לתשלומי אבוד שהרי מתחילה היה ראשון קיים וכשביל המשתלח שמת שוגרן להביא שניה וכיון דאין בעלי חיים נדמין מעיקרא אי בעי הא מקריב והוה ליה כמפריש שתי חטאות לאחריות שאם יאבד אחד מהן יקריב את חבירו: **ואמר ר' אושעיא.** שני יעשה אפי' לרבי שהרי לא הופרש לאיבוד: **דיון.** דמצוה בראשון מעיקרא כי אפרשינן להאי שני אדעתא דאיבוד אפרשינן ולא גרע ממפריש לאבוד ומתני' רבי היא וכבי אמרינן במסכת תמורה דרב כרבי מוקי לה למתני': **תנן רבי יהודה אומר תמות.** קס"ד בהסיא דקאמרי רבנן ירעה אמר רבי יהודה תמות ועל כרחך לרבי יהודה בעלי חיים נדמין דקתני נשפך הדם ימות המשתלח: **בשלמא לרבי יוחנן דאמר בשני שבזוג ראשון.** תנן ירעה ואמר רבי יהודה עליה תמות מיכפר בשני שבזוג שני: **אלא לרב.** דאמר ירעה דמתני' בשני שבזוג שני תנן ועליה אמר רבי יהודה תמות: **במאי מיכפר.** דאילו בראשון לר' יהודה לא מיכפר דהאמר בעלי חיים נדמין: **מי סברת וכו' אשני שבזוג ראשון קאי.** ובתרתי פליג כדפרישית לעיל: **ואיכא דמותיב כי.** הך מיובתא קמייתא דאותיבנא לעיל (א) ועוד אמר רבי יהודה וכו' דאותיבנא לעיל לרב איכא דמותיב לה מעיקרא לרבי יוחנן וכבי מותיב לה: **בשלמא לרב.** דאמר לתנא קמא בעלי חיים אין נדמין ובשני שבזוג שני קאמר ירעה ורבי יהודה לא עליה קאמר יעמוד חי ועוד לאשמועינן דבעלי חיים נדמין סבירא ליה ותמות דקאמר בריש לא אהסוה דאמרי רבנן ירעה קאי ובתרתי אתא לאפלוגי בריש פליג אחטאת צבור דקאמרי רבנן ירעה ואמר [רבי יהודה] ימות וסיפא מיפליג בבעלי חיים דקאמרי רבנן אין נדמין ומיכפר בראשון ואתא איהו למימר הוא ימות והשני יקרב: **אלא לרבי יוחנן מאי ועוד.** הא רבנן נמי אמרי ראשון ראשון: **קשיא.** כדאמרן דיקא מתני' כוותיה דרב: **בשלמא נשפך הדם ימות המשתלח דלא איתעביד מצותיה.** דלא וחזוקה בדברים הנעשים בגבולי לבן כתיבא ולריך להביא דם אחר ואי אפשר בלא הגרלה וכיון דאית ליה בעלי חיים נדמין אי אפשר לומר דלא יגיע לעולם לגשבה ואפילו הכי יש לו חלק בקופות כל שכן על הגבוי שסופו שיגיע ומפרש ר"י על האבוד שבא לגשבה[ד] ואבד קודם שנתרמה התרומה ולא מיבעי זה דכבר בא לגשבה אלא אפילו על הגבוי שבשעת התרומה היה ביד שליח[יא] ואפילו סופו נאבד ולא הגיע לגשבה ואותם שניים אין הבעלים חייבין באחריותו ועל הבעיה לגבות שלא נתן עדיין לשליח[יב] והא דאמר בפ"ב דכתובות (דף קח.) המודר הנאה מחבירו שוקל שקלו דתנן תורמין על האבוד וכו' פירוש דלא קא מהני לי מידי דבגלאו הכי לא היה משקול מאבוד וגבוי מייתי[יג] דלא מחייב באחריותו אבל בעצמיה לגבות לא חייבי דכיון דחייב לשקול אמ"כ כשאוקל לו שקלו קא מהני ליה: **ובן שעירי ע"ז שאבדו.** לא יתענה אמאי לא נקט נמי פר העלם דבר של צבור וגרסה לי משום דלא פסיקא ליה דאיכא נמי פר העלם דבר של כהן משיח שטעה ועשה בהוראת עצמו דהוראת כהן משיח לעצמו כהוראת ב"ד לצבור ובהוה לא הוי פליגי ר"מ ור' שמעון:

מסורת הש"ס

א) תמורה כג., ב) תמורה כד. פסחים ל:: [מנחות פ.], ג) [לעיל מ: לקמן עא.], ד) [מלת תנן צריך תיקון מקום דפלוגתא דר' יהודה לא מזכר במשנה ולא בגמרא גם בתוספתא], ה) שקלים פ"ב מ"ג. ב"מ מז., ו) שבועות יא. לעיל ב. הוריות ו., ז) נ"ל אלעזר, ח) [נ"ל דתמיה],

תורה אור השלם

1. וְהַשְּׂעִיר אֲשֶׁר עָלָה עָלָיו הַגּוֹרָל לַעֲזָאזֵל יֶעֱמַד חַי לִפְנֵי יְיָ לְכַפֵּר עָלָיו לְשַׁלֵּחַ אֹתוֹ לַעֲזָאזֵל הַמִּדְבָּרָה:
ויקרא טז י

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ואיכא דמותיב כו' דאותיבנא לעיל מדתנן ועוד אמר:

מוסף רש"י

הפריש שתי חטאות לאחריות. אלם תאבד אחתת יתכפר בתבירתה, דסתם רבי מודה דיתכפר בתתת מהם והסמיה תרעה, דאין חטאת שנתכפרו בתחתת מתה אלא ע"י דיחוי, שאבדה ונדחתה, אבל בהגר אלא נדחו מעולם לא, הכא הוי אלא למשה מסיני, דבל דין חטאות המתות אלא למשה מסיני, בתמ' תמורה (מנחות פ. בכמ"ר). **אמר קרא יעמד חי.** על כרחך לגמרנו שאם מת אתה צריך להביא אחר, דאי לא לא נמתי אתת, אם תאמר אלא ישלחנו עד לאחר מתן דמים לימתו יעמד לפני ה' לכפר עליו, מי אמר לי, אלא שאם מת צריך להביא אחר, ועד מתי אתקיקו לחיות מי עד שעת מתן דמו של חבירו, דכתיב לכפר עד שיכפר בדמו של חבירו, אבל משעת מתן דמים שעדיין לא אתרמה אלא לפי סדר המקרלות ולא מכפר וגו' וסמך אהכן וגו', אם מת אין צריך אחר (לעיל מ:).

מוסף תוספות

א. מדעתו, דחה האחרת בידים דגלי דעתיה דלא איכפת ליה מינה. רש"י תמורה כג. ד"ה הכל. ב. ואפילו משך האבודה ונתכפר בה, והנשארת היא שלא נאבדה מעולם, מתה. שם. ג. דגלי דעתיה דניח"ל בתקנתייהו וכו'. [שם]בא לפנינו לימלך מה יעשה, אמרינן ליה [לרבנן] לך התכפר באבודה ושאינה אבודה תרעה. שם. ד. משום דהא פסיקא ליה ד. מתה ואין חילוק בדבר. שם כג: ד"ה מילתא. ה. משום הכי לא תנא נמצאת קודם כפרה מתה, ולוקמא לרב הונא בדלא נמלך ולרבי אבא בנתכפר בשאינה אבודה, משום דהיכא דנמצאת קודם כפרה מילתא דלא פסיקא היא. שם. ז. מתה הנותרת. רש"י פסחים ל: ד"ה אלא. ז. דלא הוה ידע דבעינן שיהו שניהם עומדים יחד לענין הכשר הדם. תוס' הרא"ש. [ד]לא הוה ידעינן שהמשתלח שהוא טפל יהא עיכוב אל הנעשה בפנים שהוא עיקר. ריטב"א. ח. [ד]אמרי דבי ר' יגאי עד מתי יהא זקוק להיות חי אף לענין הכשר דם של חבירו. תוס' הרא"ש. ט. בתרומה ובקרבנות. רש"י כתובות קח. ד"ה ועל. י. שהגיע כבר ליד הגזברין. ריטב"א. יא. [אבל] אבד קודם תרומת הלשכה אין תורמין עליו. שם. יב. ולבסוף יגבה ריבא ליד הגזבר. תוס' הרא"ש. יג. והא דאמר [התם] שוקל לו את שקלו באבוד וגבוי דלא מיחייבי בעלים באחריות. תוס' כתובות קח. ד"ה ועל. כגון ששלח את שקלו ונגנב או אבד משנתרמה תרומה, דכי ה"ג פטור מלשלם וכו', הלכך כי שוקל מדיר את שקלו מידי דלא מחייב בה מודר קיהיב. ר"ן נדרים נ: ד"ה פרי.

עין משפט נר מצוה

יט א מי' פ"ד מהל' פסולי מוקדשין הלכה ה:
כ ב ג מי' פ"ג מהל' שקלים הלכה ח ט:

רבינו חננאל

הכל מודין ר' ורבנן, שאם נתכפר בשאינה אבודה אבודה מתה. אלא לרב דאמר שניהם ראויין להיקרב, ולמה אמר שיני שבזוג ראשון יקרב משום דמצוה בראשון מאחר ששניהן ראויין ואיזה מהן [שן]קריב יצא ידי חובתו, הוה ליה כמפריש שתי חטאות לאחריות, כלומר אם תאבד אחת מהן תהיה חברתה תחתיה. וא"ר הושעיא המפריש ב' חטאות לאחריות מתכפר באחת מהן ושניה רועה ולמה שנינו תמות. ופרקינן כיון דסבר רב מצוה בראשון, נתברר כי מעיקרא שהפריש השיני שבזוג שיני, לאיבוד הפרישו, לפיכך ליחיד כי האי גוונא מתה, דהא השניה היא שמתברר כי לאיבוד הופרשה, לפיכך אמרינן עלה אבודה מתה. וזו השמועה מפורשת בתמורה פרק ולד חטאת. ת"ש ר' יהודה אומר תמות [וכו'] ופשוטה היא. איבא דמתיב הכי, ועוד א"ר יהודה נשפך הדם ימות המשתלח כו', בשלמא לרב רישא פליגי בחטאת צבור, תנא קמא אומר רועה כי אין חטאת צבור מתה, ור' יהודה אומר תמות. סיפא פליגי בדחיירן, תנא קמא סבר נשפך הדם יביא אחר וגרגיל עליו וישעשהו לשם וישלח הראשון. ור' יהודה סבר הראשון כבר נדחה משעה שנשפך הדם ואין מתכפרין בדחיירין, לפיכך א"ר יהודה ימות. אלא לר' יוחנן דאמר לא שנה ר' יהודה תמות אלא מפני שנדחת כמו האבודה, ומאי ועוד [הא היא] היא, קשיא. מת המשתלח אמאי תני ר' יהודה ישפך הדם כבר נתקיימה המצוה. כלומר, הגרל עליהן והשעיר של שם עשהו חטאת ואין דבר תלוי ביניהן. ושנינן כתיב יעמד חי לפני ה' לכפר. כלומר, יהיה זה עומד חי עד שיכפר זה הקרב לפני ה', ובמה מכפר, בדמו. תנן התם במס' שקלים פרק שיני בני העיר ששלחו שקליהן ונגנבו או אבדו אם נתרמה התרומה נשבעין לגזברין כו'. ת"ר אין עולין להן לשנה הבאה ר' יהודה אומר עולין. מאי טעמא דר' יהודה קסבר ר' יהודה חובות של שנה זו קריבות לשנה הבאה. ואותבינן עליה אי הכי דטעמיה דר' יהודה משום דסבר חובות של שנה זו קריבות בשנה הבאה, אמאי תני ר' יהודה בפר ושעיר של יום הכפורים שאבדו והפריש אחרים תחתיהן כולן יצאו, נישתייהנו ונקרבינהו לשנה הבאה.

תוס' ישנים

ואמר רבי אושעיא כו'. ופע"ג דמכתים [בפסחים ל:, ב] איכא פלוגתא בדר' אושעיא, מ"מ איתא ליה לישב מלתיה דר' אושעיא אליבא דרב. **הפריש שני חטאות לאחריות כו'.** הקשה ריב"א היכי מייתי והא פסיקא ליה דאי יכול להפרישם שתי חטאות זו אחר זו על חטא אחד, ואמרינן בפרק מי שהוציאוהו [עירובין ג, א] כל שאינו בזה אחר זה אפילו בנדה אחת אינו [ו]מקאמר הכא בחתת מהן משמע שאינו

מושם נחתו מהן אלא שהסניה שהסאה תרעה. ואומר רבינו דלא שייך הכא למימר [הכי דאייריי] כגון דאמר הריני מפרש שתי חטאות אחת לאחריות מבירתה, דאפילו לאמלן דאמר בפ' מי שהוציאוהו ובפרק התודה בתמנתות [עמ. ב] דלקרבן גדול קמיכוין מ"מ הכא דאמר לאחריות מייתי שפיר בדוייהו, כדאמרינן התם היכא דאמר יקדשו דבדעים מתוך שמוגים דקדשי דלאחריות קמיכוין ואמרינן בהתודה מ' הר דקיימא תודה היא אם לאמתה ואם לאחריות. ורינ"ש פירש לאמקרים דעירובין ודאי אתי ספיר (וא"ל) [דאמר] הכותבו תודה (שב) [אבל] שמוגים חלות דקדשו דלאחריות קא מיכוין כדמפרש בתמנתות ועירובין, אלא אפילו

לר' [יוחנן] דאמר לקרבן גדול קמיכוין ולא קדשי, היינו גבי תודה שאין בהאחריות עליו אם אבדו האמלות אם אינו מקבל עליו אחריות, ואין נראה לרבינו דאבר דתודה נמי צריך להביא לחם אחר, ועוד אפילו בנדבה אי אמר זו תודה זו לחם אחר אבל אבדה תודה אין צריך להביא אחרת אלמא (אין) אחריות כלתם עליו אמתת. מ"ר. **בשלמא נשפך הדם ימות המשתלח בו'.** פי' רש"י דלא נעשית מלות הדם ולריך להביא דם אחר ואי אפשר בלא הגרלה וניחא אחר ויגרל וכיון דאית ליה בעלי חיים נדמים ראוי לאמר אם אינו אבוד אם אינו אבוד אם אינו אבוד